

1

Chambre des Représentants

SESSION 1972-1973.

25 AVRIL 1973

PROJET DE LOI

modifiant et complétant la législation relative aux pensions et rentes de guerre.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Dans le chapitre de sa déclaration devant les Chambres, consacré aux victimes de la guerre, le Gouvernement s'est engagé « à déposer sans délai au Parlement des projets de loi et à prendre toutes les mesures nécessaires pour l'exécution des décisions déjà prévues en faveur des victimes de la guerre et plus particulièrement la réparation plus adéquate des invalidités des prisonniers politiques dues à la déportation concentrationnaire et ses séquelles tardives ».

Le présent projet a pour objet de consacrer une série des décisions en cause, dont l'exécution relève de l'Administration des pensions. Il tend en outre à remédier à certaines lacunes de la législation actuelle qui sont apparues à l'occasion de l'examen de cas d'espèce.

Le titre premier concerne exclusivement les prisonniers politiques.

Les mesures proposées en leur faveur s'inspirent des conclusions auxquelles a abouti la commission instituée par le Ministère de la Santé publique en vue de la révision du Barème officiel belge des invalidités.

Voici quelles sont ces conclusions :

a) augmentation du forfait de 10 p. c. actuellement octroyé pour réparer les séquelles tardives de la déportation;

b) modification du guide barème des invalidités, en y introduisant les affections propres aux prisonniers politiques, notamment les affections spécifiquement féminines ainsi que la reconnaissance d'un état d'asthénie;

c) instauration du principe de la présomption d'origine en ce qui concerne les affections des prisonniers politiques;

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1972-1973.

25 APRIL 1973

WETSONTWERP

tot wijziging en aanvulling van de wetgeving op de oorlogspensioenen en -renten.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In het hoofdstuk van haar verklaring voor de Kamers dat over de oorlogsslachtoffers handelt, heeft de Regering zich ertoe verbonden « onverwijd bij het Parlement ontwerpen van wet in te dienen en alle maatregelen te nemen nodig voor de uitvoering van de reeds voorziene beslissingen ten gunste van de oorlogsslachtoffers en in het bijzonder voor een juistere schadeloosstelling van de invaliditeit van de politieke gevangenen te wijten aan een « concentratie » deportatie en de nakomende gevolgen daarvan ».

Het onderhavige ontwerp heeft tot doel een aantal van de betrokken beslissingen in te voeren waarvan de uitvoering tot de bevoegdheid van de Administratie der pensioenen behoort. Het strekt er tevens toe sommige leemten in de huidige wetgeving te verhelpen die bij het onderzoek van individuele gevallen vastgesteld werden.

Titel I heeft uitsluitend betrekking op de politieke gevangenen.

De te hunnen behoeve voorgestelde maatregelen zijn gesteund op de conclusies van de Commissie die bij het Ministerie van Volksgezondheid werd ingesteld met het oog op de herziening van de Officiële Belgische Schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit.

Deze conclusies omvatten :

a) de verhoging van de forfaitaire 10 pct. die thans wordt verleend om de nakomende gevolgen van de deportatie te vergoeden;

b) de wijziging van de schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit door er de kwalen in op te nemen die eigen zijn aan de politieke gevangenen, onder meer de specifiek vrouwelijke kwalen, evenals de erkenning van een toestand van asthenie;

c) de aanvaarding van het beginsel van het vermoeden van oorsprong wat de kwalen van de politieke gevangenen betreft;

d) création de commissions spéciales d'appel comprenant des praticiens de la médecine et du droit, ayant une compétence reconnue en ce qui concerne les problèmes de la pathologie concentrationnaire.

Les points a) et c) et le point d) pour sa partie relative aux commissions administratives, sont concrétisés par la présente loi tandis que le point b) et le point d) en ce qui concerne la nouvelle commission spéciale médicale d'appel pour prisonniers politiques, seront réalisés par le Département de la Santé publique duquel relève l'Office médico-légal.

Il est apparu que le taux de 10 p. c. de l'invalidité forfaitaire accordée aux prisonniers politiques répondant à certaines conditions de durée et de localisation de captivité ne répare pas à suffisance, les déficiences généralement enregistrées chez les concentrationnaires.

Ceux-ci ont subi les conséquences d'une diminution physique et psychique particulière que les spécialistes de tous les pays occupés par l'Allemagne nazie ont été d'accord pour attribuer aux conditions exceptionnellement pénibles de leur captivité.

Les anciens prisonniers politiques présentent en général un ensemble de symptômes dus à des agressions importantes (la faim, le froid, les angoisses, etc...) qui les rendent moins résistants aux agressions ultérieures et provoquent le vieillissement prématûre des organes, qui deviennent plus vulnérables.

De par la présente loi, à l'avenir, l'invalidité forfaitaire de 10 p. c. pour séquelles tardives de l'internement et de la captivité, prévue par la loi du 7 juillet 1964, sera remplacée par une invalidité forfaitaire de 20 p. c. en réparation de l'asthénie des prisonniers politiques.

D'autre part, les prisonniers politiques bénéficiaires de cette invalidité forfaitaire pourront, dans certaines conditions, bénéficier de la présomption d'imputabilité à la captivité des affections constatées.

Enfin, il sera créé une nouvelle commission des pensions de réparation qui comprendra une large représentation des prisonniers politiques et sera chargée de statuer en appel sur les demandes de pension de cette catégorie de victimes de guerre.

Le titre II apporte différentes améliorations au régime des pensions et rentes de guerre.

Les taux des pensions des invalides de guerre 1940-1945, titulaires du Statut des Grands Mutilés et Invalides, s'échelonneront désormais, au-delà de 100 p. c. d'invalidité, de 10 p. c. en 10 p. c., le degré total d'invalidité étant éventuellement arrondi à la dizaine supérieure, et non plus de 5 p. c. en 5 p. c. comme cela l'était auparavant. La pension des intéressés sera majorée pour chaque tranche de 10 p. c. d'invalidité au-delà de 100 p. c., à raison de 1/10me de la pension prévue pour un invalide à 100 p. c.

Les veuves et orphelins pourront, quant à eux, éventuellement bénéficier d'avantages découlant de la suppression de conditions restrictives au droit à la pension et à la rente ou de l'élargissement de certaines conditions.

1°) Les droits des veuves et orphelins à la pension de guerre ou à la rente instituée par l'article 39 de la loi du 8 juillet 1970, ne dépendront plus, comme c'est le fait actuellement dans certains cas lorsque le mariage a été contracté postérieurement au fait dommageable ou à la situation dont procède la rente, de la condition, dans le chef du mari, de ne pas avoir atteint l'âge de 40 ans au moment du mariage.

d) de l'oprichting van bijzondere beroepscommissies waarvan geneesheren en rechtsgedeerde die als uitermate bevoegd bekend staan met betrekking tot de problemen der concentratiepathologie, deel uitmaken.

Terwijl punten a) en c) en punt d) in zoverre het op de administratieve commissies betrekking heeft, bij deze wet worden geregeld, zullen punt b) en punt d) in zoverre het de nieuwe bijzondere geneeskundige commissie van beroep voor politieke gevangenen betreft uitgevoerd worden door het departement van Volksgezondheid waaronder de Gerechtelijk-geneeskundige Dienst ressorteert.

Het is gebleken dat de forfaitaire 10 pct. invaliditeit, toegekend aan de politieke gevangenen die bepaalde voorwaarden inzake duur en plaats van gevangenschap vervullen, niet voldoende de algemene deficiëntie vergoedt die bij de concentratiekampgevangenen vastgesteld wordt.

Deze laatsten hebben de gevolgen ondergaan van een specifieke fysieke en psychische aftakeling die de specialisten van alle door Nazi-Duitsland bezette landen eensgezind aan de uitzonderlijk ellendige omstandigheden van hun gevangenschap hebben toegeschreven.

De geweven politieke gevangenen vertonen doorgaans een geheel van symptomen die te wijten zijn aan erge ontberingen (honger, koude, angst enz...) ten gevolge waarvan de betrokkenen bij latere aandoeningen minder weerstand kunnen bieden en er een vroegtijdige veroudering optreedt van de kwetsbaarder geworden organen.

Bij deze wet wordt voortaan de forfaitaire invaliditeit van 10 pct. voor nakomende gevolgen van internering en van gevangenschap, ingesteld bij de wet van 7 juli 1964, door een forfaitaire invaliditeit van 20 pct. ter vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen vervangen.

Bovendien zullen de politieke gevangenen die deze forfaitaire invaliditeit bekomen hebben, onder bepaalde voorwaarden vermoed worden de vastgestelde kwalen door de gevangenschap te hebben opgedaan.

Tenslotte wordt een nieuwe commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen opgericht waarin de politieke gevangenen ruim zullen vertegenwoordigd zijn en die gelast zal zijn in hoger beroep uitspraak te doen over de pensioenaanvragen van deze categorie oorlogsslachtoffers.

Titel II brengt verscheidene verbeteringen in de regeling van de oorlogspensioenen en -renten aan.

De bedragen van de pensioenen van de oorlogsinvaliden 1940-1945 die de voordelen van het Statuut der Groterverminkten en -invaliden genieten worden, boven de 100 pct. invaliditeit, voortaan per veelvoud van 10 pct. vastgesteld door de totale invaliditeitsgraad eventueel op het hoger aantal af te ronden, en niet langer per veelvoud van 5 pct. zoals dit voorheen gebeurde. Het pensioen van de betrokkenen wordt, voor elke schijf van 10 pct. invaliditeit boven de 100 pct., verhoogd met 1/10 van het voor een 100 pct. invalide bepaalde pensioen.

Wat de weduwen en wezen betreft, zij bekomen evenwel de voordelen die voortvloeien uit de opheffing van sommige beperkende voorwaarden inzake het recht op het pensioen en op de rente, of uit de verruiming van enkele andere voorwaarden.

1°) De rechten van de weduwen en wezen op het oorlogspensioen of op de bij artikel 39 van de wet van 8 juli 1970 ingestelde rente zullen niet meer afhangen, zoals thans soms het geval is wanneer het huwelijk werd aangegaan na het schadelijk feit of na de toestand die recht op de rente deed ontstaan, van de voorwaarde dat de man de leeftijd van 40 jaar niet mocht bereikt hebben op het ogenblik waarop het huwelijk werd aangegaan.

La suppression de cette condition était demandée instamment depuis qu'elle avait été formulée par la loi du 8 juillet 1970.

2e) L'octroi de la nouvelle pension créée par l'article 19 de la loi du 8 juillet 1970 en faveur des veuves des bénéficiaires d'une pension d'invalidité de 100 p. c. et plus sera désormais étendu aux veuves de guerre 1940-1945, dont le mari bénéficiait d'une pension fixée sur un pourcentage d'invalidité inférieur à 100 p. c. uniquement du fait de l'application d'une réduction administrative de ce pourcentage, opérée pour introduction tardive de la demande de pension.

3e) La rente de guerre, instituée par l'article 39 de la loi du 8 juillet 1970, qui est attribuée conjointement aux orphelins qui n'ont pas atteint 18 ans, pourra être accordée sans limite d'âge, aux orphelins qui sont physiquement incapables dès avant 18 ans de pourvoir à leur subsistance.

Enfin, la prise de cours de la rente créée en faveur des prisonniers politiques de la guerre 1914-1918 est reportée du 1er janvier 1963 au 1er janvier 1958.

A cet égard, les intéressés seront donc mis sur le même pied que les prisonniers politiques de la guerre 1940-1945.

ANALYSE DES ARTICLES.

TITRE Ier.

Dispositions propres aux prisonniers politiques.

CHAPITRE Ier.

Présomption d'origine.

Article 1er.

L'article 1er des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, stipule que *les requérants doivent faire la preuve*, par tous les moyens, de ce que le dommage physique qu'ils invoquent a été causé durant le service, la captivité, ou les prestations fournies et par le fait du service, de la captivité ou des prestations.

Le § 1er du présent article prévoit une dérogation à cette règle générale, en faveur des prisonniers politiques qui réunissent les conditions exigées pour l'octroi de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c. en réparation de l'asthénie des prisonniers politiques dont il est question à l'article 5.

Ces prisonniers politiques pourront bénéficier — sauf preuve contraire — de la présomption d'imputabilité à la captivité, pour chaque maladie évaluée à un taux de 20 p. c. au moins par l'Office médico-légal, pour autant qu'ils n'aient pas atteint l'âge de 66 ans au moment de l'introduction de la demande entraînant le bénéfice de cette présomption.

Ils seront donc désormais dispensés du fardeau de la preuve.

Par contre, il appartiendra aux commissions compétentes de renverser éventuellement la présomption d'origine, en

De opheffing van deze voorwaarde werd met nadruk gevraagd sedert zij bij de wet van 8 juli 1970 werd gesteld.

2e) De toekenning van het nieuwe pensioen dat bij artikel 19 van de wet van 8 juli 1970 ten behoeve van de weduwe der gerechtigden op een invaliditeitspensioen voor 100 pct. en meer werd ingesteld, wordt voortaan uitgebreid tot de oorlogsweduwen 1940-1945 wier echtgenoot een pensioen genoot voor een invaliditeitspercentage dat geen 100 pct. bedroeg enkel en alleen omdat er op dit percentage een administratieve vermindering werd toegepast wegens het laattijdig indienen van de pensioensaanvraag.

3^e) De bij artikel 39 van de wet van 8 juli 1970 ingestelde oorlogsrente, die gezamenlijk wordt toegekend aan de wezen die geen 18 jaar oud zijn, zal zonder leeftijds-grens kunnen worden verleend aan de wezen die reeds vóór de leeftijd van 18 jaar lichamelijk onbekwaam zijn in hun levensonderhoud te voorzien.

Ten slotte wordt de ingangsdatum van de ten behoeve van de politieke gevangenen van de oorlog 1914-1918 ingestelde rente op 1 januari 1958 in plaats van op 1 januari 1963 vastgesteld.

In dat opzicht worden de belanghebbenden dus op dezelfde voet gesteld als de politieke gevangenen van de oorlog 1940-1945.

ONDERZOEK DER ARTIKELEN.

TITEL I.

Bijzondere bepalingen voor de politieke gevangenen.

HOOFDSTUK I.

Vermoeden van oorsprong.

Artikel 1.

Artikel 1 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen stelt dat *de aanvragers door alle middelen moeten bewijzen* dat de door hen aangevoerde lichamelijke schade veroorzaakt werd gedurende de dienst, de gevangenschap of de geleverde prestaties en door de dienst, de gevangenschap of de prestaties.

Paragraaf 1 van dit artikel voorziet in een afwijking van deze algemene regel ten gunste van de politieke gevangenen die de voorwaarden vervullen welke vereist zijn voor de toekenning van de forfaitaire 20 pct. invaliditeit ter vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen waarvan sprake is in artikel 5.

Deze politieke gevangenen worden — behoudens tegenbewijs — vermoed elke ziekte waarvoor het invaliditeitspercentage door de Gerechtelijk-geneeskundige Dienst op ten minste 20 pct. werd vastgesteld, te hebben opgedaan door de gevangenschap, voor zover zij de leeftijd van 66 jaar niet bereikt hebben op het ogenblik van de indiening van de aanvraag naar aanleiding waarvan met het vermoeden rekening wordt gehouden.

Voortaan zijn zij dus van de bewijslast ontslagen.

Daarentegen zullen de bevoegde commissies eventueel het vermoeden van oorsprong moeten ontzenuwen door te bewij-

prouvant que l'affection invoquée est due à des facteurs étrangers à la guerre.

Le § 2 du même article modifie en conséquence l'article 2 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, en ce que celui-ci qui rappelle l'obligation pour le requérant à pension d'apporter les preuves requises du fait dommageable invoqué, prévoira désormais l'exception établie à cet égard en faveur des prisonniers politiques qui se trouvent dans les conditions prévues pour obtenir la présomption d'imputabilité à la captivité.

Art. 2.

Le présent article envisage le cas des prisonniers politiques visés à l'article précédent, dont la demande de pension antérieure a été rejetée totalement ou partiellement parce qu'ils n'ont pu apporter la preuve que la ou les maladies invoquées étaient dues à leur captivité.

Ces prisonniers politiques peuvent demander la révision de leur situation sur base des nouvelles dispositions relatives à la présomption et aux conditions fixées par celles-ci, pour autant qu'ils n'aient pas atteint l'âge de 66 ans à la date du 1er janvier 1973.

La révision éventuelle a effet au premier jour du mois de leur demande et au plus tôt le premier jour du mois qui suit la publication de la loi.

Art. 3.

L'article 45, § 3, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, qui détermine le rôle de la Commission des pensions de réparation, est mis au point compte tenu du fait qu'aux tâches habituelles de cette commission, s'ajoutent désormais celle de statuer sur la présomption d'imputabilité à la captivité prévue en faveur des prisonniers politiques qui remplissent les conditions exigées et celle de fixer le degré total d'invalidité compte tenu de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c. pour asthénie des prisonniers politiques.

Art. 4.

Il s'agit ici d'une modification purement formelle découlant de l'insertion d'un nouvel alinéa dans l'article 1er des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948.

CHAPITRE II.

Réparation de l'asthénie des prisonniers politiques.

Art. 5.

La loi du 7 juillet 1964, en son article 16, a prévu la reconnaissance d'une invalidité forfaitaire de 10 p. c. en réparation des séquelles tardives de l'internement et de la déportation, en faveur des bénéficiaires de la loi du 5 février 1947 organisant le statut des étrangers prisonniers politiques et de la loi du 26 février 1947 organisant le statut des prisonniers

zen dat de ingeroepen kwaal te wijten is aan factoren die niets met de oorlog te maken hebben.

Paragraaf 2 van hetzelfde artikel wijzigt dienovereenkomstig artikel 2 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen in die zin dat dit laatste, waarbij voor de pensioenaanvrager de verplichting herhaald wordt de vereiste bewijzen betreffende het ingeroepen schadelijk feit voor te leggen, daarop voortaan een uitzondering maakt voor de politieke gevangenen die de voorwaarden vervullen om vermoed te worden hun ziekten door de gevangenschap te hebben opgedaan.

Art. 2.

Dit artikel heeft betrekking op het geval van de politieke gevangenen van wie sprake is in het vorige artikel en wier vroegere pensioenaanvraag geheel of gedeeltelijk verworpen werd omdat zij de bewijzen niet hebben kunnen leveren dat de ingeroepen kwaal of kwalen aan hun gevangenschap te wijten waren.

Deze politieke gevangenen kunnen de herziening van hun toestand aanvragen op grond van de nieuwe bepalingen betreffende het vermoeden en onder de voorwaarden welke door die bepalingen worden opgelegd, voor zover zij op 1 januari 1973 de leeftijd van 66 jaar niet bereikt hebben.

De eventuele herziening heeft uitwerking op de eerste dag van de maand waarin de aanvraag werd ingediend doch op zijn vroegst op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de wet bekend werd gemaakt.

Art. 3.

Artikel 45, § 3, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen waarbij de bevoegdheden van de Commissie voor vergoedingspensioenen worden bepaald, wordt aangevuld met inachtneming van het feit dat bij de gewone opdrachten van deze commissie voortaan de taak wordt gevoegd om uitspraak te doen over het vermoeden of de ingeroepen kwalen aan de gevangenschap te wijten zijn voor de politieke gevangenen die de gestelde voorwaarden vervullen, alsmede die van het vaststellen van de totale invaliditeitsgraad met inachtneming van de forfaitaire 20 pct. invaliditeit wegens asthenie der politieke gevangenen.

Art. 4.

Het gaat hier enkel om een vormaanpassing die voortvloeit uit de invoeging van een nieuw lid in artikel 1 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen.

HOOFDSTUK II.

Vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen.

Art. 5.

Artikel 16 van de wet van 7 juli 1964 heeft in de toekenning voorzien van forfaitair 10 pct. aan invaliditeit ter vergoeding van de nakomende gevolgen van internering en deportatie, ten behoeve van hen die gerechtig zijn op de wet van 5 februari 1947 tot regeling van het statuut der vreemdelingen-politieke gevangenen en op de wet van 26 februari

politiques et de leurs ayants droit, qui remplissent certaines conditions de durée et de localisation de la captivité.

Le § 1er du présent article reprend cette disposition de la loi du 7 juillet 1964 en substituant à l'invalidité forfaitaire précitée de 10 p. c., une invalidité forfaitaire de 20 p. c. en réparation de l'asthénie des prisonniers politiques.

Cette affection qui a été définie dans le décret français du 16 mai 1953, couvre certaines séquelles immédiates ou tardives de l'internement et de la déportation.

Elle fera prochainement l'objet d'une disposition spéciale dans le barème officiel belge des invalidités.

A cet égard, l'asthénie des prisonniers politiques pourra donc être réparée soit par la reconnaissance de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c., soit par la reconnaissance d'un pourcentage d'invalidité fixé sur base des nouvelles spécifications du barème.

Aux termes du § 2, le cumul de ces deux modes de réparation est interdit.

La formule pécuniairement la plus avantageuse pour l'invalidé lui sera dès lors appliquée.

Cette situation sera déterminée par les autorités compétentes qui auront préalablement établi une comparaison entre les avantages pécuniaires découlant de l'une et l'autre situation.

La motivation de la décision fera clairement apparaître tous les éléments de cette comparaison.

Art. 6.

Cet article définit les conditions de demande, d'examen et de recours concernant l'invalidité forfaitaire de 20 p. c., ainsi que la date de prise de cours de cette dernière.

Ces conditions sont semblables à celles qui étaient en vigueur pour l'octroi de l'invalidité forfaitaire de 10 p. c.

Il est prévu, en plus, que la situation des bénéficiaires de l'invalidité forfaitaire de 10 p. c. ou de ceux auxquels des droits à cette invalidité seront reconnus à la suite d'une demande introduite antérieurement à la publication de la loi, sera revue d'office.

Cette révision aura effet au plus tôt le 1er octobre 1972.

Art. 7.

Le § 1er de cet article se borne à substituer la mention « invalidité forfaitaire de 20 p. c. » à la mention « invalidité forfaitaire de 10 p. c. » dans le texte ancien prévoyant que l'invalidité forfaitaire ne peut subir aucune réduction du chef de séquelles dues à des facteurs étrangers au service ou au fait de guerre.

Le § 2 modifie le mode d'établissement du pourcentage total d'invalidité lorsque l'invalidité forfaitaire s'ajoute à d'autres invalidités. Le principe retenu est celui de l'addition arithmétique.

L'exemple ci-dessous illustre cette façon de procéder : un invalide est atteint de trois affections évaluées en vertu du barème officiel belge des invalidités respectivement à 60, 20 et 20 p. c.

1947 houdende regeling van het statuut van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden, voor zover de betrokkenen bepaalde voorwaarden inzake duur en plaats van gevangenschap vervullen.

Paragraaf 1 van dit artikel neemt deze bepaling van de wet van 7 juli 1964 over en vervangt de voornoemde forfaitaire invaliditeit van 10 pct. door een forfaitaire invaliditeitsgraad van 20 pct. ter vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen.

Deze kwaal, die in het Frans decreet van 16 mei 1953 gedefinieerd werd, dekt zekere onmiddellijke of onkomende gevolgen van de internering en de deportatie.

Zij zal eerlang het voorwerp uitmaken van een bijzondere bepaling in de Officiële Belgische Schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit.

In dat opzicht kan de asthenie van de politieke gevangenen dus vergoed worden hetzij door de erkenning van de forfaitaire 20 pct. invaliditeit, hetzij door de erkenning van een invaliditeitspercentage op basis van de nieuwe specificaties van de schaal.

Luidens paragraaf 2 is cumulatie van beide vergoedingswijzen niet geoorloofd.

De regeling die voor de invalide het financieel voordeelst is, zal derhalve worden toegepast.

Dit zal worden vastgesteld door de bevoegde overheid die vooraf een vergelijking dient op te maken tussen de geldelijke voordelen welke in beide gevallen verschuldigd zijn.

De motivering van de beslissing zal duidelijk alle gegevens van deze vergelijking doen uitkomen.

Art. 6.

Bij dit artikel worden, met betrekking tot de forfaitaire invaliditeit van 20 pct., de regelen gesteld inzake aanvraag, onderzoek en beroep, evenals de datum waarop deze invaliditeit een aanvang neemt.

Deze regelen zijn dezelfde als die welke voor de toekenning van de forfaitaire invaliditeit van 10 pct. golden.

Er wordt bovendien bepaald dat de toestand van hen die de forfaitaire invaliditeit van 10 pct. bekomen hadden of wier rechten op deze invaliditeit zullen worden erkend ten gevolge van een vóór de bekendmaking van de wet ingediende aanvraag, van ambtswege zal worden herzien.

Deze herziening zal op zijn vroegst uitwerking hebben op 1 oktober 1972.

Art. 7.

Paragraaf 1 van dit artikel beperkt zich tot het vervangen van de vermelding « toegestaan wegens een invaliditeit van 10 pct. » door de vermelding « toegestaan op de forfaitaire invaliditeit van 20 pct. » in de vroegere tekst waarbij wordt gesteld dat de forfaitaire invaliditeit geen vermindering mag ondergaan wegens gevolgen van aan de dienst of aan het oorlogsfeit vreemde factoren.

Paragraaf 2 wijzigt de manier waarop het totaal invaliditeitspercentage vastgesteld wordt wanneer de forfaitaire invaliditeit bij andere invaliditeiten dient te worden gevoegd. Het beginsel van de rekenkundige optelling is hier van toepassing.

Onderstaand voorbeeld licht deze werkwijze toe : een invalide heeft drie kwalen waarvoor de invaliditeitsgraad volgens de specificaties van de officiële Belgische schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit geraamde is op respectievelijk 60, 20 en 20 pct.

Le calcul du degré total d'invalidité s'établira comme ci-après :

$$\frac{(20 + 5) \times (100 - 60)}{100} = \dots \dots \dots \quad 10 \text{ p. c.}$$

$$\frac{30}{(20+10) \times (100-70)} = \dots \dots \dots \dots \quad 9 \text{ p. c.}$$

Si l'intéressé obtient en outre l'invalidité forfaitaire de 20 p. c. en faveur des prisonniers politiques, son invalidité totale s'établira comme suit :

1re affection ... ... 60 p. c.

$$\frac{25}{(20+5) \times (100-60)} = \dots \dots \dots \dots \quad 10 \text{ p. c.}$$

$$\frac{30}{(20+10) \times (100-70)} = \dots \dots \dots \dots \quad 9 \text{ p. c.}$$

invalidité forfaitaire	... ... +	20 p. c.
Total	... ...	99 p. c.
arrondis à 100 p. c.		

Par ailleurs, il faut rappeler que la loi du 26 juillet 1952, qui a notamment complété l'article 9, § 3, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, a prescrit que le minimum de 10 p. c. d'invalidité à partir duquel peut être octroyée une pension de réparation, ne peut être considéré comme acquis que si l'addition pure et simple des degrés d'invalidité, reconnus pour plusieurs invalidités, donne au moins un total de 10.

A cet égard, l'exemple suivant fera mieux comprendre la portée de cette disposition dans le cas où aux invalidités inférieures à 10 p. c., s'ajoute l'invalidité forfaitaire de 20 p. c. des prisonniers politiques.

Un prisonnier politique est atteint de deux invalidités évaluées respectivement à 3 et 2 p. c., auxquelles s'ajoute l'invalidité forfaitaire de 20 p. c.

Le pourcentage minimum de 10 p. c. nécessaire pour ouvrir le droit à pension est atteint en effet :

$$20 + 3 + 2 = 25 > 10$$

De berekening van de totale invaliditeitsgraad geschiedt als volgt:

$$\frac{25}{(20 + 5) \times (100 - 60)} = \dots \dots \dots \quad 10 \text{ pct.}$$

$$\frac{30}{(20 + 10) \times (100 - 70)} = \dots \dots \dots \quad 9 \text{ pct.}$$

Indien de betrokkenen bovendien de forfaitaire 20 pct. invaliditeit van de politieke gevangenen bekomt, wordt zijn totaal invaliditeitspercentage vastgesteld als volgt :

1ste kwaal ... ... 60 pct.

$$\frac{25}{(20+5)} \times \frac{40}{(100-60)} = \dots \dots \dots \dots \quad 10 \text{ pct.}$$

$$\frac{30}{(20+10) \times (100-70)} = \dots \dots \dots \dots \quad 9 \text{ pct.}$$

forfaitaire invaliditeit	... ... +	20 pct.
Totaal	... ...	99 pct.
	afgerond op	100 pct.

Verder moet er worden aan herinnerd dat de wet van 26 juli 1952, die onder meer artikel 9, § 3, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen heeft aangevuld, voorschrijft dat het minimum van 10 pct. invaliditeit, van welk percentage af er een vergoedingspensioen mag worden toegekend, slechts als verworven kan worden beschouwd indien de eenvoudige optelling van de wegens verschillende lichaamsgebreken toegekende invaliditeitsgraden ten minste 10 pct. als totaal bedraagt.

In dit verband kan het volgende voorbeeld de draagwijdte van deze bepaling beter doen begrijpen wanneer bij invaliditeiten van minder dan 10 pct. de forfaitaire invaliditeit van 20 pct. van de politieke gevangenen moet worden gevoegd.

Een politieke gevangene heeft twee kwalen waarvoor de invaliditeitsgraad op respectievelijk 3 en 2 pct. is vastgesteld, en waarbij de forfaitaire invaliditeit van 20 pct. dient gevoegd te worden.

Het minimum van 10 pct., dat voor het recht op pensioen vereist is, wordt derhalve bereikt :

$$20 + 3 + 2 = 25 > 10$$

La fixation de l'invalidité totale se fera comme suit :

1 ^{re} affection	... ...	3 p. c.
	2 × 97	
2 ^e affection	— 100	1,94 p. c.
		—
	4,94 p. c.	
invalidité forfaitaire	... ... + 20	p. c.
		—
	24,94 p. c.	
		portés à 25 p. c.

Art. 8.

Cet article adapte aux circonstances nouvelles une clause de garantie qui figurait déjà dans les textes antérieurs.

Aux termes de celle-ci, le supplément d'indemnisation résultant de la reconnaissance d'une invalidité forfaitaire de 20 p. c., ne peut être inférieur au montant d'une pension de réparation de 20 p. c.

Cette clause produira ses effets notamment dans le cas des invalides, non titulaires du Statut des Grands Mutilés et Invalides, ni bénéficiaires d'une indemnité d'amputation, dont le pourcentage d'invalidité, indépendamment de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c., atteint 100 p. c. et plus.

Cet état de choses est dû au mode de calcul spécial de la pension d'invalidité lorsque celle-ci dépasse 100 p. c.

En effet, l'article 11 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, prévoit, concernant ces invalides, que, lorsque l'invalidité dépasse 100 p. c., il est attribué, en plus de la pension calculée pour 100 p. c., selon les règles générales prévues à l'article 10 des mêmes lois, une majoration de 1 000 francs par an et par tranche de 10 degrés d'invalidité au-delà de 100, le degré total étant arrondi éventuellement à la dizaine supérieure.

Compte tenu des majorations successives de cette somme de 1 000 francs, qui généralement ont été parallèles à celles des pensions, et de la revalorisation prévue par l'article 3 de la loi du 8 juillet 1970, la pension de l'invalidé à 100 p. c. s'élève au 1er janvier 1973 à ... F 138 676 et celle de l'invalidé à 120 p. c. à ... F 156 220

ce qui représente une différence en plus de ... F 17 544

Toutefois, le montant d'une pension de 20 p. c. s'élevant à la date précitée à F 21 244, le prisonnier politique invalide à 100 p. c., qui se verra reconnaître le bénéfice de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c., obtiendra en vertu de la clause de garantie précitée, une majoration égale à ce dernier montant.

Cette majoration lui sera assurée par l'octroi d'un supplément à sa pension de 120 p. c. calculé suivant la formule ci-dessous :

pension de 100 p. c.	... ...	F 138 676
pension de 20 p. c.	... ...	F + 21 244
Total	... ...	F 159 920
pension de 120 p. c.	... ...	F - 156 220
supplément	... ...	F = 3 700

De vaststelling van de totale invaliditeit gebeurt als volgt :

1 ^{ste} kwaal	... ...	3 p. c.
	2 × 97	
2 ^{de} kwaal	— 100	1,94 p. c.
		—
	4,94 p. c.	
forfaitaire invaliditeit	... ... + 20	p. c.
		—
	24,94 p. c.	
		afgerond op 25 pct.

Art. 8.

Dit artikel past aan de nieuwe omstandigheden een waarborgclausule aan die reeds in de vroegere teksten voorkwam.

Naar luid hiervan mag het supplement aan vergoeding dat uit de erkenning van 20 pct. forfaitaire invaliditeit voortvloeit, niet lager zijn dan het bedrag van een vergoedingspensioen van 20 pct.

Deze clausule zal zich inzonderheid doen gevoelen in het geval van invaliden, die noch het genot van het Statuut der Grootverminkten en -invaliden noch het genot van een amputatievergoeding hebben bekomen, en wier invaliditeitspercentage, zonder de forfaitaire invaliditeit van 20 pct., 100 pct. en meer bereikt.

Deze stand van zaken is toe te schrijven aan de bijzondere berekeningswijze van het invaliditeitspensioen wanneer de invaliditeit 100 pct. overschrijdt.

Inderdaad, in dit geval wordt er aan deze invaliden overeenkomstig artikel 11 van de op 5 oktober 1948 samengebrachte wetten op de vergoedingspensioenen, benevens het volgens de algemene regelen van artikel 10 van dezelfde wetten voor 100 pct. berekende pensioen, een jaarlijkse verhoging van 1 000 frank toegekend voor elke tien invaliditeitsgraden boven 100; de totale invaliditeitsgraad wordt evenwel op het hogere veelvoud van tien afgerond.

Wanneer men rekening houdt met de opeenvolgende verhogingen van dit bedrag van 1 000 frank, die over het algemeen gelijk waren aan die van de pensioenen, en met de herwaardering waarvan sprake is in artikel 3 van de wet van 8 juli 1970, beloopt het pensioen van een 100 pct. invalide op 1 januari 1973 ... F 138 676 en dat van een 120 pct. invalide ... F 156 220

wat een verschil uitmaakt van ... F 17 544

Aangezien evenwel het bedrag van een pensioen voor 20 pct. invaliditeit op voornoemde datum 21 244 fr. beloopt, komt de 100 pct. invalide politieke gevangene, die voor de forfaitaire invaliditeit van 20 pct. in aanmerking komt, krachtens vorenbedoelde waarborgclausule een verhoging die gelijk is aan het zoeven vermelde bedrag.

Deze verhoging geschiedt door de toekenning, bij zijn pensioen voor 120 pct. invaliditeit, van een supplement dat als volgt wordt berekend :

pensioen 100 pct.	... ...	F 138 676
pensioen 20 pct.	... ...	F + 21 244
Totaal	... ...	F 159 920
pensioen 120 pct.	... ...	F - 156 220
supplement	... ...	F = 3 700

Art. 9.

Cet article abroge les dispositions de l'article 7, alinéas 5, 6 et 7, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, relatives à l'invalidité forfaitaire de 10 p. c., qui sont remplacées par celles prévues à l'article 5 concernant l'invalidité forfaitaire de 20 p. c.

CHAPITRE III.

Commission d'appel spéciale pour prisonniers politiques.

Art. 10.

Cet article détermine sous une forme plus rationnelle la composition des commissions chargées d'examiner les droits aux pensions de réparation.

Il crée en outre une nouvelle commission d'appel, dénommée Commission d'appel des pensions de réparation pour prisonniers politiques (C. A. P. R. P. P.) dont il fixe la composition.

Un arrêté royal réglera tout ce qui a trait à la présentation des membres et à la procédure d'examen des affaires soumises aux commissions.

A cet égard, il sera prévu notamment que les deux prisonniers politiques ainsi que le médecin (qui ne devra pas nécessairement être un prisonnier politique), appelés à faire partie de la Commission d'appel des pensions de réparation pour prisonniers politiques, seront désignés par le Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions, sur proposition de la Confédération nationale des prisonniers politiques et des ayants droit.

Art. 11.

Cet article modifie l'article 9 des lois relatives au statut des prisonniers politiques et de leurs ayants droit coordonnées le 16 octobre 1954, qui prévoit la création au sein des commissions de pensions de réparation, de chambres spéciales chargées d'examiner les demandes des bénéficiaires de ce statut.

Il n'est rien innové en ce qui concerne la commission de première instance.

Par contre, il est prévu que les recours en appel présentés par les intéressés seront soumis à la nouvelle Commission d'appel des pensions de réparation pour prisonniers politiques créée par l'article 10 de la présente loi.

TITRE II.

Dispositions diverses relatives aux pensions.

Art. 12.

L'article 3 de la loi du 8 juillet 1970 a majoré les pensions des invalides de guerre et assimilés à 100 p. c. et plus, non bénéficiaires du statut des grands mutilés et invalides, d'une quotité égale à 50 p. c. de la différence entre le

Art. 9.

Dit artikel heeft het bepaalde in artikel 7, vijfde, zesde en zevende lid, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen op, die betrekking hebben op de forfaitaire invaliditeit van 10 pct. en vervangen worden door het bepaalde in artikel 5 betreffende de forfaitaire invaliditeit van 20 pct.

HOOFDSTUK III.

Bijzondere commissie van beroep voor politieke gevangenen.

Art. 10.

Dit artikel legt onder een rationeler vorm de samenstelling vast van de commissies die met het onderzoek van de rechten op de vergoedingspensioenen belast zijn.

Er wordt daarenboven een nieuwe commissie van beroep opgericht, Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen (C. B. V. P. P. G.) genoemd, waarvan de samenstelling vastgesteld wordt.

Bij koninklijk besluit zal alles worden geregeld wat betrekking heeft op de voordracht van de leden en op de procedure van onderzoek der aan de commissies voorgelegde zaken.

Dienaangaande zal onder meer worden voorgeschreven dat de twee politieke gevangenen evenals de geneesheer (die niet noodzakelijk een politieke gevangene moet zijn) die van de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen deel zullen uitmaken, zullen worden aangewezen door de Minister die de vergoedingspensioenen onder zijn bevoegdheid heeft, op de voordracht van de Nationale Confederatie der politieke gevangenen en rechthebbenden.

Art. 11.

Dit artikel wijzigt artikel 9 van de op 16 oktober 1954 gecoördineerde wetten betreffende het statuut der politieke gevangenen en hun rechthebbenden, artikel waarbij in de commissies voor vergoedingspensioenen wordt voorzien in de oprichting van bijzondere kamers die met het onderzoek van de aanvragen, uitgaande van de gerechtigden op dat statuut, belast zijn.

Er wordt niets nieuws ingevoerd met betrekking tot de commissie van eerste aanleg.

Daarentegen wordt bepaald dat het door de betrokkenen ingestelde hoger beroep voorgelegd wordt aan de nieuwe Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen die bij artikel 10 van de huidige wet wordt ingesteld.

TITEL II.

Verscheidene bepalingen betreffende de pensioenen.

Art. 12.

Artikel 3 van de wet van 8 juli 1970 heeft aan de oorlogsinvaliden en de ermede gelijkgestelde invaliden, die 100 pct. en meer invaliditeit gekomen hebben doch geen aanspraak kunnen maken op het statuut der grootvermink-

taux de ces pensions et celui fixé, pour un même degré d'invalidité, en faveur des invalides bénéficiaires dudit statut.

Or, l'application de cette majoration a donné lieu à une anomalie, en ce sens que le taux de la pension de l'invalidé de guerre 1940-1945, à 105 p. c., non bénéficiaire du statut des grands mutilés et invalides, est devenu supérieur au taux de la pension de l'invalidé à 105 p. c., bénéficiaire dudit statut.

Pour comprendre comment cette anomalie a pu se produire, il convient de rappeler les dispositions des lois coordonnées sur les pensions de réparation applicables aux invalides de guerre 1940-1945, qui règlent le mode de fixation du degré total d'invalidité et le calcul du montant de la pension lorsque l'invalidité dépasse 100 p. c.

L'article 11 qui concerne les invalides non bénéficiaires du statut des grands mutilés et invalides stipule : « Lorsque l'invalidité dépasse 100 p. c., il est attribué en plus de la pension calculée conformément à l'article 10, une majoration de 1 000 francs par an et par tranche de 10 degrés d'invalidité au-delà de 100, le degré total étant dans ce cas, arrondi éventuellement à la dizaine supérieure. »

La situation des invalides bénéficiaires dudit statut, est réglée par l'article 15 des mêmes lois coordonnées, lequel stipule notamment : « Les bénéficiaires du statut des grands mutilés et invalides obtiennent les avantages ci-après : a) en lieu et place de la majoration prévue à l'article 11, leur pension est augmentée à raison de 1/20ème de la pension prévue pour une invalidité de 100 p. c. et calculée conformément à l'article 10, par 5 p. c. d'invalidité au-delà de 100 p. c. ».

Il résulte des deux dispositions précitées qu'en ce qui concerne les invalides non bénéficiaires du statut des grands mutilés et invalides, les taux de leur pension s'échelonnent de 10 en 10 p. c., tandis que pour les bénéficiaires du statut, ils s'échelonnent de 5 en 5 p. c.

C'est par suite de cette divergence qu'est née, à la suite de l'application de l'article 3 de la loi du 8 juillet 1970, l'anomalie exposée ci-dessous.

Un exemple permettra de mieux comprendre cette situation.

Un invalide à 105 p. c. non bénéficiaire du statut des grands mutilés et invalides obtient une pension calculée sur 110 p. c. par suite de l'arrondissement prévu à l'article 11 précité et s'élevant, à la date du 1er janvier 1973, à 147 448 F.

Par contre, l'invalide à 105 p. c., bénéficiaire du statut des grands mutilés et invalides, est indemnisé exactement sur base de ce pourcentage et nonobstant le mode de calcul plus avantageux prévu en sa faveur, il n'obtient qu'une pension de 146 112 F.

L'article 12 du présent projet permet de corriger cette anomalie. Il prévoit, en faveur des invalides bénéficiaires du statut, une majoration de 1/10ème de la pension prévue pour une invalidité de 100 p. c., par 10 p. c. d'invalidité au-delà de 100 p. c., le degré total étant arrondi éventuellement à la dizaine supérieure.

Suivant cette formule, la pension du grand invalide cité dans l'exemple ci-dessous serait portée à 153 076 F.

Une cinquantaine d'invalides de la guerre 1940-1945, bénéficiaires du statut des grands mutilés et invalides, sont

ten en -invalides, une pensionsverhoging verzekerd die gelijk is aan 50 pct. van het verschil tussen het bedrag van hun pensioen en het pensioenbedrag voor dezelfde invaliditeitsgraad van de invaliden die de voordelen van het voorname statuut wel genieten.

Welnu, de toeckening van deze verhoging heeft het eigenaardige gevolg gehad dat het pensioenbedrag van de oorlogsinvaliden 1940-1945 met 105 pct. invaliditeit die geen recht heeft op het statuut der grootverminkten en -invaliden, hoger is dan het pensioenbedrag van de invalide 105 pct. die de voordelen van het voorname statuut wel bekomen heeft.

Om te begrijpen hoe deze anomalie zich heeft kunnen voordoen, moet er worden herinnerd aan de artikelen van de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen waarbij de berekeningswijze van de totale invaliditeitsgraad en de vaststelling van het pensioenbedrag worden geregeld voor de oorlogsinvaliden 1940-1945 wier totale invaliditeitsgraad 100 pct. overschrijdt.

Artikel 11, dat betrekking heeft op de invaliden die het voordeel van het statuut der grootverminkten en -invaliden niet genieten, luidt als volgt : « Bedraagt de invaliditeit meer dan 100 pct., dan wordt benevens het overeenkomstig artikel 10 berekende pensioen, een verhoging van 1 000 frank per jaar toegekend voor elke 10 invaliditeitsgraden boven 100; in dit geval wordt de totale graad eventueel naar boven op het tiental afgerond. »

De toestand van de gerechtigden op het voorname statuut wordt geregeld bij artikel 15 van dezelfde samengeordende wetten, hetwelk onder meer bepaalt : « Zij die het voordeel genieten van het Statuut der Grootverminkten en -invaliden bekomen de navolgende voordelen : a) in plaats van de bij artikel 11 voorziene verhoging, wordt hun pensioen verhoogd met 1/20 van het pensioen voorzien voor een invaliditeit van 100 pct. en berekend, overeenkomstig artikel 10, voor elke 5 pct. invaliditeit boven de 100 pct. ».

De twee hierboven vermelde bepalingen hebben tot gevolg dat de pensioenbedragen der invaliden die het voordeel van het statuut der grootverminkten en -invaliden niet genieten, per veelvoud van 10 pct. worden vastgesteld, terwijl zij voor de gerechtigden op het statuut per veelvoud van 5 pct. worden bepaald.

Het is uit deze verschillende berekeningswijzen dat, bij toepassing van artikel 3 van de wet van 8 juli 1970, de hierboven vermelde anomalie is ontstaan.

Een voorbeeld zal deze toestand beter doen begrijpen.

Een invalide met 105 pct. invaliditeit, die niet gerechtigd is op het statuut van de grootverminkten en -invaliden, verkrijgt wegens de bij voormeld artikel 11 ingestelde afronding, een op 110 pct. berekend pensioen, waarvan het bedrag 147 448 F beloopt op 1 januari 1973.

Een invalide met 105 pct. invaliditeit, die wel op het statuut van de grootverminkten en -invaliden gerechtigd is, wordt daarentegen precies op grond van dat percentage vergoed en bekomt, niettegenstaande er voor hem een voordele berekeningswijze werd ingesteld, slechts een pensioen van 146 112 F.

Artikel 12 van dit ontwerp maakt het mogelijk deze anomalie weg te werken. Het voorziet voor de gerechtigden op het statuut, in een verhoging van 1/10 van het pensioen, vastgesteld voor een invaliditeit van 100 pct., voor elke 10 pct. invaliditeit boven de 100 pct.; het totale percentage wordt eventueel op het hogere tiental afgerond.

Door deze maatregel zou het pensioen van de grootinvaliden in het hierboven aangehaalde voorbeeld op 153 076 F gebracht worden.

Een vijftigtal oorlogsinvaliden 1940-1945 die het voordeel van het statuut der grootverminkten en -invaliden bekwa-

susceptibles de bénéficier de cette mesure. Elle entraînerait également la révision de quelques pensions militaires du temps de paix dont le taux est fixé par référence à celui de la pension de guerre.

Art. 13.

Cet article prévoit la fixation par arrêté royal des nouveaux taux de pensions résultant de l'application de l'article 12.

Art. 14 et 15.

Antérieurement à la loi du 8 juillet 1970, les veuves de guerre mariées après le fait dommageable, ne pouvaient obtenir une pension que si leur mariage avait été contracté avant le 1er janvier 1930 en ce qui concerne les veuves de guerre 1914-1918 et soit dans le délai de cinq ans à compter de la date de rentrée de l'époux dans ses foyers soit avant le 29 septembre 1950, en ce qui concerne les veuves de guerre 1940-1945.

La loi du 8 juillet 1970 a porté ces dates limites des 1er janvier 1930 et 29 septembre 1950 respectivement au 1er janvier 1935 et au 1er janvier 1956.

Toutefois, dans le cas où le mariage a été contracté pendant la période du 1er janvier 1930 au 31 décembre 1934 ou pendant celle du 29 septembre 1950 au 31 décembre 1955, la veuve ne peut bénéficier de la pension qu'à partir de l'âge de 60 ans et une condition supplémentaire est exigée dans le chef du mari, celle de ne pas avoir atteint l'âge de 40 ans au moment du mariage.

Le Gouvernement a décidé de supprimer cette condition d'âge du mari qui était jugée arbitraire par les représentants des associations patriotiques.

Les articles 14 et 15 réalisent cette mesure respectivement pour ce qui concerne les pensions des veuves de guerre 1914-1918 et celles des veuves de la guerre 1940-1945, à l'exception des pensions réduites prévues en faveur des veuves des invalides de cette guerre qui sont visées à l'article 16.

Dans un but de plus grande clarté, les articles 14 et 15 reprennent les textes antérieurs dans leur intégralité en y apportant les modifications voulues.

Art. 16.

Cet article supprime la condition d'âge exigée dans le chef du mari, en ce qui concerne les pensions réduites prévues en faveur des veuves d'invalides de la guerre 1940-1945.

Il réalise cet objectif en se référant aux conditions fixées à l'article 1er, § 1er, de la loi du 24 avril 1958 dont le nouveau texte figure à l'article 15.

Art. 17.

Cet article détermine les conditions d'introduction des demandes au bénéfice des nouvelles pensions résultant des modifications prévues par les articles 14, 15 et 16 ainsi que la date de prise de cours de ces pensions.

Une rétroactivité au 1er juillet 1972 est prévue sous certaines conditions.

men, zullen van deze regeling kunnen genieten. Zij zal ook de herziening tot gevolg hebben van enkele militaire pensioenen van vredestijd waarvan het bedrag wordt bepaald met verwijzing naar dat van het oorlogspensioen.

Art. 13.

Dit artikel schrijft voor dat de nieuwe pensioenbedragen die uit de toepassing van artikel 12 voortvloeien, bij koninklijk besluit dienen te worden vastgesteld.

Art. 14 en 15.

Vóór de wet van 8 juli 1970 konden de na het schadelijk feit gehuwde oorlogsweduwen slechts een pensioen bekomen indien het huwelijk werd aangegaan vóór 1 januari 1930 wanneer het om weduwen van de oorlog 1914-1918 gaat, en binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de datum waarop de echtgenoot in zijn haardstede terugkeerde, dan wel vóór 29 september 1950, wanneer het weduwen van de oorlog 1940-1945 betreft.

De wet van 8 juli 1970 heeft deze grensdata 1 januari 1930 en 29 september 1950 verschoven naar respectievelijk 1 januari 1935 en 1 januari 1956.

Ingeval evenwel het huwelijk tijdens de periode van 1 januari 1930 tot en met 31 december 1934 of tijdens die van 29 september 1950 tot en met 31 december 1955 werd aangegaan, kan de weduwe het genot van het pensioen slechts bekomen op de leeftijd van 60 jaar en wordt er, wat de echtgenoot betreft, een bijkomende voorwaarde gesteld : hij mocht de leeftijd van 40 jaar niet bereikt hebben op het ogenblik dat het huwelijk gesloten werd.

De Regering heeft besloten de voorwaarde betreffende de leeftijd van de echtgenoot af te schaffen, voorwaarde die door de vaderlandlievende verenigingen als arbitrair werd beschouwd.

De artikelen 14 en 15 behelzen deze maatregel respectievelijk wat de pensioenen van de oorlogsweduwen 1914-1918 en die van de oorlogsweduwen 1940-1945 betreft met uitzondering van de verminderde pensioenen die ten behoeve van de weduwen van de invaliden van deze laatste oorlog ingesteld werden en die in artikel 16 ter sprake komen.

Duidelijkheidshalve nemen de artikelen 14 en 15 de vroegere teksten over waaraan de noodzakelijk geachte wijzigingen werden aangebracht.

Art. 16.

Dit artikel schafft de leeftijdsvoorraarde voor de echtgenoot af, wat betreft de verminderde pensioenen die ten behoeve van de weduwen van de oorlogsvinvaliden 1940-1945 ingesteld werden.

Dit oogmerk wordt verwezenlijkt door te verwijzen naar de voorwaarden gesteld in artikel 1, § 1, van de wet van 24 april 1958 waarvan de nieuwe tekst in artikel 15 voorkomt.

Art. 17.

Dit artikel stelt de voorwaarden vast voor het indienen der aanvragen tot het bekomen van het voordeel der nieuwe pensioenen die voortvloeien uit de wijzigingen welke bij de artikelen 14, 15 en 16 bepaald zijn, alsmede de ingangsdatum van deze pensioenen.

Terugwerkende kracht op 1 juli 1972 wordt onder zekere voorwaarden verleend.

Art. 18.

En vertu de l'article 24 des lois coordonnées sur les pensions de réparation, la femme qui épouse un invalide de guerre 1940-1945, bénéficiaire du statut des grands mutilés et invalides ou un amputé de guerre, bénéficiaire d'une des indemnités d'amputation prévues par l'article 12 desdites lois, obtient au décès du mari, si le mariage a duré un an au moins, et sans autre condition, une pension entière de veuve.

Le même avantage est étendu à la veuve dont le mari a été reconnu bénéficiaire du statut des grands mutilés et invalides ou bénéficiaire d'une indemnité d'amputation prévue par l'article 12 précité, postérieurement au mariage et au plus tard un an avant son décès.

Cet article 24 prévoit donc l'octroi de la pension de veuve précitée, indépendamment de tout lien de causalité entre la blessure ou l'affection de guerre et le décès.

Dans le cadre dudit article, l'article 19 de la loi du 8 juillet 1970 a créé une nouvelle pension de veuve en faveur des femmes qui ont épousé un invalide de guerre 1940-1945, non visé jusque là par l'article 24, mais titulaire d'une pension d'invalidité de 100 p. c. au moins et dont le mariage a duré un an au moins et en faveur de celles dont le mari a été reconnu invalide de guerre, titulaire d'une pension d'invalidité de 100 p. c. au moins, postérieurement au mariage et au plus tard un an avant son décès.

Cette pension, d'un montant égal aux trois quarts de la pension entière accordée aux veuves d'un bénéficiaire du statut des grands mutilés et invalides, est accordée dans les mêmes conditions aux veuves de guerre 1914-1918.

Le libellé de l'article 19 précité ne permet pas d'accorder la nouvelle pension à la veuve de guerre 1940-1945, dont le mari atteint d'une invalidité de 100 p.c. pour faits imputables à la guerre, était en réalité titulaire d'une pension fixée sur un pourcentage d'invalidité inférieur à 100 p. c. uniquement par suite de l'application d'une réduction administrative de ce pourcentage pour introduction tardive de sa demande.

Il est cependant apparu qu'il était draconien de refuser la nouvelle pension de veuve dans semblables cas, d'autant plus que des dispositions législatives ont abrogé ces réductions administratives et que celles-ci n'existent pas dans le régime des pensions de la guerre 1914-1918.

D'ailleurs, ces dispositions abrogatoires ont permis aux invalides dont le degré d'invalidité avait été réduit de la sorte, de solliciter la révision de leur situation de pension.

Parmi ces invalides, il en est qui sont décédés avant la date à laquelle ils auraient pu faire réviser leur cas et d'autres qui ont omis de demander cette révision.

Ils n'ont donc pu, les uns et les autres, qui étaient cependant invalides à 100 p. c., bénéficier de la pension correspondant à ce pourcentage.

Il semble injuste que les veuves de ces invalides soient à leur tour pénalisées dans leur droit propre à pension et ne puissent obtenir les mêmes avantages que les veuves de ceux qui ont fait réviser leur pension d'invalidité ou de ceux qui ont obtenu une pension d'invalidité de 100 p. c. après l'abrogation des dispositions relatives aux réductions administratives.

L'article 18 du projet tend à mettre fin à cette situation en permettant l'octroi de la nouvelle pension aux unes et aux autres.

Art. 18.

Krachtens artikel 24 van de samengecordende wetten op de vergoedingspensioenen verkrijgt de vrouw die huwt met een oorlogsinvalide 1940-1945 die het statuut der grootverminkten en -invaliden bekomen heeft, of met een oorlogsgeamputeerde die één van de bij artikel 12 van de voornoemde wetten ingestelde amputatievergoedingen geniet, bij het overlijden van haar echtgenoot zonder andere voorwaarde het volle weduwenpensioen, indien het huwelijk ten minste één jaar geduur heeft.

Hetzelfde voordeel wordt toegestaan aan de weduwe wier echtgenoot na het huwelijk en uiterlijk één jaar vóór zijn overlijden werd erkend als gerechtigde op het statuut der grootverminkten en -invaliden of als gerechtigde op een bij voornoemd artikel 12 ingestelde amputatievergoeding.

Het bovenvermelde artikel 24 voorziet dus in de toekenning van het voornoemde weduwenpensioen los van elk oorzaakelijk verband tussen de oorlogskwetsuur of -kwaal en het overlijden.

In het raam van dit laatste artikel heeft artikel 19 van de wet van 8 juli 1970 een nieuw weduwenpensioen ingesteld ten behoeve van de vrouwen die een oorlogsinvalide 1940-1945 hebben gehuwd die tot dan toe bij artikel 24 niet werd beoogd maar die een invaliditeitspensioen van ten minste 100 pct. genoot en wiens huwelijk ten minste één jaar heeft geduur, alsmede ten behoeve van de vrouwen wier echtgenoot na het huwelijk en uiterlijk één jaar vóór zijn overlijden werd erkend als oorlogsinvalide, gerechtigd op een invaliditeitspensioen van ten minste 100 pct.

Dit pensioen, waarvan het bedrag gelijk is aan drie vierde van het volle pensioen toegekend aan de weduwen van een gerechtigde op het statuut van de grootverminkten en -invaliden, wordt onder dezelfde voorwaarden aan de oorlogsveduwen 1914-1918 toegestaan.

De tekst van voornoemd artikel 19 maakt het echter niet mogelijk het nieuwe pensioen toe te kennen aan de oorlogsweduwe 1940-1945 wier echtgenoot, alhoewel behept met een invaliditeit van 100 pct. wegens oorlogsefeiten, in werkelijkheid slechts een pensioen ontving dat op een invaliditeitspercentage beneden de 100 pct. berekend was enkel omdat een administratieve vermindering op dat percentage werd toegepast wegens het laattijdig indienen van zijn aanvraag.

Het is dan ook overdreven streng gebleken het nieuwe weduwenpensioen in dergelijke gevallen te weigeren, te meer omdat bedoelde administratieve verminderingen bij de wet werden opgeheven en omdat zij niet bestaan in de pensioenregeling voor de oorlog 1914-1918.

Deze opheffingsbepalingen hebben trouwens de invaliden wier invaliditeitsgraad om die reden werd verminderd, in staat gesteld de herziening van hun pensioentoestand aan te vragen.

Onder deze invaliden zijn er die overleden zijn vóór de datum waarop zij hun geval konden doen herzien en anderen die hebben nagelaten deze herziening aan te vragen.

Hoewel 100 pct. invalide, hebben dus zomin de enen als de anderen het met dat percentage overeenstemmend pensioen kunnen genieten.

Het komt onrechtvaardig voor, dat de weduwen van deze invaliden op hun beurt in hun eigen recht op pensioen zouden benadeeld worden en niet dezelfde voordeelen zouden kunnen bekomen als de weduwen van degenen die hun invaliditeitspensioen hebben doen herzien of van degenen die een 100 pct. invaliditeitspensioen hebben bekomen na opheffing van de bepalingen betreffende de administratieve verminderingen.

Artikel 18 van het ontwerp strekt ertoe een einde te stellen aan deze toestand door het mogelijk te maken het nieuwe pensioen aan beide categorieën toe te kennen.

Art. 19.

Cet article détermine les conditions d'introduction de la demande et la date de prise de cours de la pension.

TITRE III.

Dispositions diverses relatives aux rentes.

Art. 20.

La loi du 7 juillet 1964, en son article 18, a créé une rente viagère annuelle de 500 francs par semestre de détention, en faveur des prisonniers politiques de la guerre 1914-1918 qui ont subi une détention de six mois au moins pour avoir concouru à la défense du pays.

Cette rente prenait cours au 1er janvier 1965.

Les prisonniers politiques précités ont cependant demandé une rétroactivité de cet avantage au 1er janvier 1958, date à partir de laquelle les prisonniers politiques de la guerre 1940-1945 ont pu obtenir la rente créée en leur faveur par la loi du 24 avril 1958.

La loi du 8 juillet 1970 a déjà répondu partiellement à ce vœu, en accordant aux intéressés le bénéfice d'une rétroactivité fixée au 1er janvier 1963.

Le présent article porte cette rétroactivité au 1er janvier 1958, mettant à cet égard les prisonniers politiques de 1914-1918 sur le même pied que ceux de 1940-1945.

Cet avantage sera accordé d'office aux prisonniers politiques en vie au 1er janvier 1973, pour autant évidemment que leur demande de rente ait été adressée dans les délais prévus initialement par la loi du 7 juillet 1964 précitée.

Art. 21.

Cet article étend au régime des rentes de guerre prévues en faveur des veuves de la guerre 1940-1945 et des veuves des prisonniers politiques et des agents des services de renseignements de la guerre 1914-1918, la mesure concrétisée en ce qui concerne les pensions de veuve, par les articles 14, 15 et 16, et relative à la suppression de la condition d'âge du mari au moment de son mariage (moins de 40 ans) exigée jusqu'ici dans certains cas de mariage postérieur au fait dommageable.

Il réalise cet objectif en suivant la procédure appliquée à l'article 16 et qui consiste à se référer aux conditions prévues à l'article 13, II, des lois sur les pensions militaires, coordonnées le 11 août 1923 et à l'article 1er, § 1er, de la loi du 24 avril 1958 dont le nouveau texte figure aux articles 14 et 15.

Art. 22.

Cet article fixe la date de prise de cours de la rente, dont l'octroi résulte des modifications apportées par l'article 21 aux dispositions existantes.

Une rétroactivité au 1er juillet 1972 est prévue sous certaines conditions.

Art. 19.

Dit artikel bepaalt de voorwaarden voor het indienen van de aanvraag en de ingangsdatum van het pensioen.

TITEL III.

Verscheidene bepalingen betreffende de renten.

Art. 20.

Bij artikel 18 van de wet van 7 juli 1964 werd een jaarlijkse lijfrente van 500 frank per semester hechtenis ingesteld ten gunste van de politieke gevangenen van de oorlog 1914-1918 die ten minste gedurende zes maanden gevangen werden gehouden om aan de verdediging van het land te hebben medegewerkt.

Deze rente nam een aanvang op 1 januari 1965.

De voornoemde politieke gevangenen hebben evenwel gevraagd dat dit voordeel met terugwerkende kracht zou worden toegekend van 1 januari 1958 af, op welke datum de politieke gevangenen van de oorlog 1940-1945 de rente hebben kunnen bekomen die te hunnen behoeve bij de wet van 24 april 1958 werd ingesteld.

De wet van 8 juli 1970 heeft deze eis van de betrokkenen reeds gedeeltelijk ingewilligd door aan het genot van de rente een terugwerkende kracht tot 1 januari 1963 te verlenen.

Dit artikel stelt deze terugwerkende kracht vast op 1 januari 1958 en brengt in dat opzicht de politieke gevangenen van 1914-1918 op gelijke voet met die van 1940-1945.

Het bedoelde voordeel wordt van ambtswege toegekend aan de politieke gevangenen die op 1 januari 1973 in leven zijn, voor zover natuurlijk hun renteaanvraag werd ingediend binnen de aanvankelijk bij de voornoemde wet van 7 juli 1964 voorgeschreven termijnen.

Art. 21.

De met betrekking tot de weduwenpensioenen in de artikelen 14, 15 en 16 vervatte maatregel betreffende de opheffing der leeftijdsvooraarde voor de echtgenoot op het ogenblik van zijn huwelijk (minder dan 40 jaar oud zijn), welke voorwaarde tot hiertoe in sommige gevallen voor na het schadelijk feit gesloten huwelijken was gesteld, wordt door dit artikel uitgebreid tot het stelsel der oorlogsrenten waarin ten behoeve van de weduwen van de oorlog 1940-1945 en ten behoeve van de weduwen der politieke gevangenen en der agenten van de inlichtingsdiensten van de oorlog 1914-1918 is voorzien.

Dit wordt bereikt op de in artikel 16 bepaalde wijze, nl. door verwijzing naar de voorwaarden, gesteld in artikel 13, II, van de op 11 augustus 1923 samengeordende wetten op de militaire pensioenen en in artikel 1, § 1, van de wet van 24 april 1958, waarvan de nieuwe tekst voorkomt in de artikelen 14 en 15.

Art. 22.

Dit artikel stelt de ingangsdatum vast van de rente waarvan de toekenning voortvloeit uit de wijzigingen die bij artikel 21 in de bestaande bepalingen worden aangebracht.

Er wordt onder zekere voorwaarden in een terugwerkende kracht met ingang op 1 juli 1972 voorzien.

Art. 23.

En vertu de l'article 45 de la loi du 8 juillet 1970, la rente prévue en faveur des veuves de guerre 1940-1945 et des veuves des prisonniers politiques et des agents des services de renseignements de la guerre 1914-1918 est, en cas de décès de la veuve et dans certains cas dans lesquels celle-ci a perdu ses droits à la rente, attribuée conjointement aux orphelins qui n'ont pas atteint l'âge de 18 ans et est payée jusqu'à ce que le plus jeune d'entre eux ait atteint cet âge.

Dans le régime des pensions d'orphelins, une disposition permet cependant de ne pas tenir compte de la limite d'âge prévue si l'enfant est physiquement incapable dès avant cet âge de pourvoir à sa subsistance.

Le présent article tend à introduire pareille disposition dans le régime des rentes prévu par la loi du 8 juillet 1970.

Art. 24.

Cet article prévoit une rétroactivité au 1er janvier 1972 de la rente résultant de l'article 23.

Le Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget,

L. TINDEMANS.

Le Secrétaire d'Etat au Budget,

A. HUMBLET.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN.

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Vu la loi du 23 décembre 1946 portant création d'un Conseil d'Etat, notamment l'article 2, alinéa 2;

Vu l'urgence;

Sur la proposition de Notre Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget et de Notre Secrétaire d'Etat au Budget,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget et Notre Secrétaire d'Etat au Budget sont chargés de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

Art. 23.

Krachtens artikel 45 van de wet van 8 juli 1970 wordt de rente, ingesteld ten behoeve van de oorlogsweduwen 1940-1945 en van de weduwe der politieke gevangenen en der agenten van de inlichtingsdiensten van de oorlog 1914-1918, in geval van overlijden van de weduwe en in sommige gevallen waarin deze laatste haar rechten op de rente heeft verloren, gezamenlijk toegekend aan de wezen die geen 18 jaar oud zijn en wordt zij betaald tot wanneer de jongste onder hen deze leeftijd bereikt.

In het stelsel der wezenpensioenen maakt een bepaling het evenwel mogelijk geen rekening te houden met de ingestelde leeftijdsbegrenzing wanneer het kind vóór deze leeftijd lichamelijk niet in staat is in zijn bestaan te voorzien.

Dit artikel strekt ertoe een gelijkaardige bepaling toe te voegen aan de renteregeling ingesteld bij de wet van 8 juli 1970.

Art. 24.

Krachtens dit artikel wordt het genot van de rente die uit artikel 23 voortvloeit, met terugwerkende kracht van 1 januari 1972 af toegekend.

De Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting,

L. TINDEMANS.

De Staatssecretaris voor Begroting,

A. HUMBLET.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Gelet op de wet van 23 december 1946 houdende oprichting van een Raad van State, inzonderheid op artikel 2, tweede lid;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid;

Op de voordracht van Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting en Onze Staatssecretaris voor Begroting,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting en Onze Staatssecretaris voor Begroting zijn gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst volgt :

TITRE I^e.

Dispositions propres aux prisonniers politiques.

CHAPITRE I^e.*Présomption d'origine.*Article 1e.

§ 1e. — Dans l'article 1e des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, la disposition suivante est insérée entre les alinéas 2 et 3 :

« Toutefois, les prisonniers politiques qui réunissent les conditions exigées pour l'octroi de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c. prévue à l'article 8bis, bénéficient — sauf preuve contraire — de la présomption d'imputabilité à la captivité, pour chaque maladie évaluée à un taux de 20 p. c. au moins par l'Office médico-légal, pour autant qu'ils n'aient pas atteint l'âge de 66 ans au moment de l'introduction de la demande entraînant le bénéfice de cette présomption. »

§ 2. — Dans l'article 2 des mêmes lois coordonnées, le membre de phrase « Peuvent faire valoir leurs titres à l'application de la présente loi, à la condition de produire les preuves requises du fait dommageable qu'ils invoquent et de la relation de cause à effet qu'il présente avec l'invalidité dont ils sont atteints : » est remplacé par le membre de phrase « A la condition de produire les preuves requises du fait dommageable qu'ils invoquent et de la relation de cause à effet qu'il présente avec l'invalidité dont ils sont atteints et sans préjudice des stipulations de l'article 1e, alinéa 3, peuvent faire valoir leurs titres à l'application de la présente loi : »

Art. 2.

§ 1e. — Les prisonniers politiques visés à l'article 1e des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, qui n'ont pas atteint l'âge de 66 ans à la date du 1e janvier 1973, et dont la demande de pension a été rejetée totalement ou partiellement pour manque de preuves d'origine de la ou des maladies invoquées, peuvent solliciter le réexamen de leur situation par les commissions médicales et administratives compétentes, par une demande introduite, à peine de nullité, par lettre recommandée à la poste, auprès du Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions.

§ 2. — La décision de révision porte exclusivement sur l'évaluation et l'imputabilité par présomption des maladies non admises précédemment.

La date de prise de cours est fixée conformément à l'article 43, alinéa premier, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, et au plus tôt le premier jour du mois qui suit la publication de la présente loi.

TITEL I.

Bijzondere bepalingen voor de politieke gevangenen.

HOOFDSTUK I.

Vermoeden van oorsprong.

Artikel 1.

§ 1. — In artikel 1 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen wordt tussen het tweede en het derde lid de volgende bepaling ingevoegd :

« De politieke gevangenen die de voorwaarden vervullen gesteld voor de toekenning van de bij artikel 8bis ingestelde forfaitaire invaliditeit van 20 pct., genieten evenwel — behoudens tegenbewijs — ten aanzien van elke ziekte die door de Gerechtelijk-Geneeskundige Dienst op ten minste 20 pct. werd bepaald, het vermoeden dat deze aan de gevangenschap te wijten is, voor zover zij de leeftijd van 66 jaar niet bereikt hebben op het ogenblik van de indiening van de aanvraag die het genot van dit vermoeden tot gevolg heeft. »

§ 2. — In artikel 2 van dezelfde samengeordende wetten wordt het zinsdeel « Kunnen hun aanspraken op de toepassing van deze wet doen gelden, op voorwaarde dat zij de vereiste bewijzen voorleggen betreffende het door hen aangevoerde schadelijk feit en het oorzakelijk verband tussen dat feit en de invaliditeit waardoor zij aangetast zijn : » vervangen door het zinsdeel « Op voorwaarde dat zij de vereiste bewijzen voorleggen betreffende het door hen aangevoerde schadelijk feit en het oorzakelijk verband tussen dat feit en de invaliditeit waardoor zij aangetast zijn, en onverminderd het bepaalde in artikel 1, derde lid, kunnen hun aanspraken op de toepassing van deze wet doen gelden : »

Art. 2.

§ 1. — De politieke gevangenen bedoeld bij artikel 1 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, die op 1 januari 1973 de leeftijd van 66 jaar niet hebben bereikt en wier pensioenaanvraag geheel of gedeeltelijk werd verworpen wegens gebrek aan oorsprongsbewijzen van de aangevoerde ziekte of ziekten, kunnen om een nieuw onderzoek van hun toestand door de bevoegde geneeskundige en administratieve commissies verzoeken door een aanvraag in te dienen die, op straf van nietigheid, bij aangetekende brief moet worden gericht aan de Minister die de vergoedingspensioenen onder zijn bevoegdheid heeft.

§ 2. — De herzieningsbeslissing heeft uitsluitend betrekking op de schatting en op de aanrekenbaarheid op grond van vermoedens van de vroeger niet aangenomen ziekten.

De ingangsdatum wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 43, eerste lid, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, en op zijn vroegst op de eerste dag van de maand volgend op die van de bekendmaking van deze wet.

Art. 3.

L'article 45, § 3, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, modifié par la loi du 7 juillet 1964, est remplacé par la disposition suivante :

« § 3. — Le dossier partiellement constitué par l'Administration des pensions est transmis à une commission de première instance, qui a pour mission de le compléter et de statuer en premier degré sur les éléments de fait suivants :

- a) la qualité d'ayant droit;
- b) les conclusions à tirer des éléments de preuve d'origine produits pour chaque blessure, impotence ou maladie que l'intéressé fait valoir;
- c) l'imputabilité par présomption au sens de l'article 1er;
- d) le degré total d'invalidité à attribuer compte tenu du rapport d'expertise et des dispositions des articles 8bis et 9;
- e) la cause de l'invalidité, au sens de l'article 10, §§ 1er, 1bis et 2;
- f) la date à laquelle la pension éventuelle prendra cours;
- g) l'indignité éventuelle du requérant.

La Commission statue sur pièces. Elle peut toutefois, si elle le juge nécessaire, entendre l'intéressé. Elle l'entend toujours avant de prononcer le rejet total ou partiel de la demande.

Elle propose l'octroi de la pension ou rejette la demande. »

Art. 4.

Dans l'article 6, alinéa 2, de la loi du 6 août 1962 étendant l'application des lois sur les pensions de réparation aux conséquences de certains faits dommageables survenus sur les territoires de la République du Congo (Léopoldville), du Rwanda et du Burundi, y inséré par la loi du 24 décembre 1968, les mots « de l'article 1er, alinéa 3, des lois coordonnées sur les pensions de réparation » sont remplacés par les mots « de l'article 1er, alinéa 4, des lois coordonnées sur les pensions de réparation. »

CHAPITRE II.

Réparation de l'asthénie des prisonniers politiques.

Art. 5.

Un article 8bis, rédigé comme suit, est inséré dans les lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948 :

« Art. 8bis. — § 1er. — L'octroi d'une invalidité forfaitaire de 20 p. c. est prévu en réparation de l'asthénie des prisonniers politiques, en faveur des bénéficiaires de la loi du 5 février 1947, organisant le statut des étrangers prisonniers politiques, et de la loi du 26 février 1947, organisant le statut des prisonniers politiques et de leurs ayants droit, s'ils en font la demande et s'ils ont subi soit :

- a) une captivité d'une durée totale d'au moins un an en déportation ou au camp de Breendonk;

Art. 3.

Artikel 45, § 3, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, gewijzigd bij de wet van 7 juli 1964, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 3. — Het door de Administratie der pensioenen gedeeltelijk samengesteld dossier wordt overgemaakt aan een commissie van eerste aanleg, die gelast is het aan te vullen en in eerste aanleg uitspraak te doen over de volgende feitelijke punten :

- a) de hoedanigheid van rechthebbende;
- b) de conclusies welke getrokken dienen te worden uit de gegevens inzake bewijs van oorsprong verstrekt voor elke kwetsuur, gebrekkelijkheid of ziekte welke de betrokkenen doet gelden;
- c) de aanrekenbaarheid op grond van vermoedens in de zin van artikel 1;
- d) de totale graad van invaliditeit welke toegekend dient te worden rekening houdend met het verslag der expertise en met het bepaalde in de artikelen 8bis en 9;
- e) de oorzaak van de invaliditeit in de zin van artikel 10, §§ 1, 1bis en 2;
- f) de datum waarop het eventueel pensioen ingaat;
- g) de eventuele onwaardigheid van de aanvrager.

De Commissie beslist op stukken. Indien zij het nodig acht, mag zij echter de belanghebbende horen. Zij hoort hem altijd alvorens de aanvraag geheel of ten dele af te wijzen.

Zij stelt voor het pensioen te verlenen of zij wijst de aanvraag af. »

Art. 4.

In artikel 6, tweede lid, van de wet van 6 augustus 1962 waarbij de toepassing van de wetten op de vergoedingspensioenen wordt uitgebreid tot de gevolgen van sommige schadelijke feiten die zich hebben voorgedaan op het grondgebied van de Republiek Kongo (Leopoldstad), van Rwanda en van Burundi, er ingevoegd bij de wet van 24 december 1968, worden de woorden « van artikel 1, 3^e lid, van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen » vervangen door de woorden « van artikel 1, vierde lid, van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen. »

HOOFDSTUK II.

Vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen.

Art. 5.

Een artikel 8bis, luidend als volgt, wordt in de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen ingevoegd :

« Art. 8bis. — § 1. — Er wordt voorzien in de toekenning van een forfaitaire invaliditeit van 20 pct. ter vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen, ten behoeve van de gerechtigden van de wet van 5 februari 1947 tot regeling van het statuut der vreerdelingen, politieke gevangenen, en van de wet van 26 februari 1947 houdende regeling van het statuut van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden, die een aanvraag indienen en het voorwerp zijn geweest :

- a) van een gevangenschap van in totaal ten minste één jaar in deportatie of in het kamp van Breendonk;

b) une captivité comportant six mois ininterrompus au moins au camp de Breendonk;

c) une captivité d'au moins six mois ininterrompus précédant immédiatement soit la date de la libération du lieu d'internement en déportation, soit la date du rapatriement postérieur à cette libération telle que cette date est fixée par une décision coulée en force de chose jugée des juridictions prévues par les lois du 5 février 1947 et du 26 février 1947 rappelées ci-dessus;

d) une captivité allant sans interruption de la date de l'arrestation à celle de la libération en territoire belge, au cours d'un transfert d'un lieu de déportation à un autre, si la durée totale de la captivité est d'au moins un an.

Lorsque la captivité reconnue pour l'application du statut des prisonniers politiques organisé par les lois du 5 février 1947 et du 26 février 1947 et visée aux littéras b), c) et d), atteint la durée minimum requise, les commissions créées en vertu des lois précitées pourront décider, en justifiant leur décision sur base des critères énoncés ci-après, que les conditions fixées par ces littéras sont remplies si cette captivité a subi une interruption épisodique ou si elle a pris fin avant la date de la libération du lieu d'internement en déportation, sans que l'intéressé ait eu la possibilité de regagner le pays.

Les commissions apprécieront, dans chaque cas, les raisons de l'interruption ou de la cessation de la captivité ainsi que la gravité des conditions dans lesquelles l'intéressé a vécu pendant ces périodes.

§ 2. — Le pourcentage forfaitaire octroyé en réparation de l'asthénie des prisonniers politiques ne peut se cumuler avec un pourcentage d'invalidité reconnu en réparation de la même affection et fixé conformément aux spécifications contenues dans le barème officiel belge des invalidités.

La disposition pécuniairement la plus avantageuse pour l'invalidé est appliquée. »

Art. 6.

§ 1er. — Le bénéfice des avantages prévus à l'article 8bis des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, est subordonné à une demande introduite, à peine de nullité, par lettre recommandée à la poste, auprès du Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions.

§ 2. — La demande a effet au premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle a été régulièrement introduite.

§ 3. — Toutefois, la situation des personnes qui, à la date de la publication de la présente loi, bénéficient de l'invalidité forfaitaire de 10 p. c. en vertu des alinéas cinq et suivants de l'article 7 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, abrogés par la présente loi, ou en application de l'article 10, § 4, de la loi du 24 décembre 1968 modifiant notamment certaines dispositions des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, ou auxquelles des droits à cette invalidité seront reconnus à la suite d'une demande introduite antérieurement à cette publication, sera revue d'office.

b) van een gevangenschap van ten minste zes ononderbroken maanden in het kamp van Breendonk;

c) van een gevangenschap van ten minste zes ononderbroken maanden die onmiddellijk de datum voorafgaat van de bevrijding van de plaats van internering in deportatie, of de datum van de na die bevrijding volgende repatriëring, zoals deze datum is vastgesteld door een in kracht van gewijde gegane beslissing van de rechtscolleges ingesteld bij de hiervoren vernoemde wetten van 5 februari 1947 en van 26 februari 1947;

d) van een gevangenschap die zonder onderbreking heeft geduur van de dag van de aanhouding tot die van de bevrijding op Belgisch grondgebied tijdens het overbrengen van een plaats van deportatie naar een andere, zo de totale duur der gevangenschap ten minste één jaar bedraagt.

Wanneer de gevangenschap die werd erkend voor de toeassing van het statuut van de politieke gevangenen, ingesteld door de wetten van 5 februari 1947 en van 26 februari 1947, en die wordt bedoeld in de littera's b), c) en d), de vereiste minimumduur bereikt, zullen de krachtnaamde wetten ingestelde commissies, mits hun beslissing op basis van de hierna opgegeven criteria te rechtvaardigen, mogen beslissen dat de in die littera's bepaalde voorwaarden vervuld zijn indien de gevangenschap een episodische onderbreking heeft gekend of indien zij vóór de datum van de bevrijding van de plaats van internering in deportatie een einde heeft genomen, zonder dat de betrokkenen in de mogelijkheid was in het land terug te keren.

De commissies zullen voor elk geval de redenen van de onderbreking of van het ophouden van de gevangenschap beoordelen evenals de ernst van de voorwaarden waaronder de betrokkenen gedurende die periodes heeft geleefd.

§ 2. — Het forfaitair percentage toegekend ter vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen mag niet worden gecumuleerd met een ter vergoeding van dezelfde kwaal erkend invaliditeitspercentage dat bepaald werd overeenkomstig de specificaties van de officiële Belgische schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit.

De bepaling die voor de invalide geldelijk het voordeligst is, wordt toegepast. »

Art. 6.

§ 1. — Het genot van de voordelen ingesteld bij artikel 8bis van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen is afhankelijk van het indienen van een aanvraag die op straf van nietigheid bij aangetekende brief aan de Minister die de vergoedingspensioenen onder zijn bevoegdheid heeft, moet worden gericht.

§ 2. — De aanvraag heeft uitwerking op de eerste dag van de maand volgend op die waarin zij regelmatig werd ingediend.

§ 3. — De toestand van degenen die op de datum van de bekendmaking van deze wet de forfaitaire invaliditeit van 10 pct. genieten krachtnaam de vijfde en de volgende leden van artikel 7 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, opgeheven bij deze wet, of bij toepassing van artikel 10, § 4, van de wet van 24 december 1968, onder meer tot wijziging van sommige bepalingen van de op 5 oktober 1948 gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen, of aan wie rechten op deze invaliditeit erkend zullen worden ten gevolge van een aanvraag welke vóór deze bekendmaking ingediend werd, wordt evenwel van ambtswege herzien.

Cette révision prendra cours au 1er octobre 1972 ou à la date éventuelle d'octroi de l'invalidité forfaitaire de 10 p. c., si celle-ci est postérieure au 1er octobre 1972.

§ 4. — Le Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions statue sur pièces.

La décision est notifiée à l'intéressé. Elle peut faire l'objet des recours prévus à l'article 45, § 4, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, ainsi que des révisions dont l'article 40 des mêmes lois détermine les conditions et les modalités.

Ces recours et révisions ne peuvent toutefois porter que sur les contestations relatives à l'octroi du pourcentage forfaitaire d'invalidité prévu à l'article 8bis.

Art. 7.

§ 1er. — L'article 9, § 1er, alinéa 3, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, inséré par la loi du 7 juillet 1964, est remplacé par la disposition suivante :

« De même, il n'y a jamais lieu à réduction pour l'invalidité forfaitaire de 20 p. c. reconnue aux prisonniers politiques en vertu de l'article 8bis. »

§ 2. — L'article 9, § 3, des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 26 juillet 1952 et celle du 24 décembre 1968, est remplacé par la disposition suivante :

« § 3. — Le degré total d'invalidité est calculé comme suit :

1° les invalidités sont rangées dans l'ordre décroissant de leur importance, abstraction faite de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c. accordée éventuellement en vertu de l'article 8bis, en réparation de l'asthénie des prisonniers politiques;

2° la première est seule prise à son degré réel, les autres étant calculées en proportion de la validité restante;

3° lorsque la première invalidité atteint au moins 20 p. c., les suivantes sont augmentées respectivement de 5, 10, 15, 20, 25 et ainsi de suite, avant que leur valeur réelle, par rapport à la validité restante, ne soit établie;

4° à la somme de toutes les invalidités ainsi calculées, s'ajoute l'invalidité de 20 p. c. dont question au 1°;

5° le résultat final est éventuellement arrondi au multiple de cinq immédiatement supérieur.

Toutefois, le minimum de 10 p. c. prévu au § 1er de l'article 10 ne peut être considéré comme acquis que si l'addition pure et simple des degrés d'invalidité reconnus pour plusieurs infirmités, donne au moins un total de 10 p. c. »

Art. 8.

L'article 10, § 5, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, inséré par la loi du 7 juillet 1964, est remplacé par la disposition suivante :

« § 5. — Toutefois, la différence éventuelle entre, d'une part, le montant de la pension accordée pour d'autres affections ou mutilations et, d'autre part, le montant de la pension globale calculée conformément aux dispositions de l'article 9 en tenant compte de l'invalidité forfaitaire de 20 p. c.

Deze herziening heeft uitwerking op 1 oktober 1972 of op de datum van de eventuele toekenning van de forfaitaire invaliditeit van 10 pct. indien deze na 1 oktober 1972 is geschied.

§ 4. — De Minister tot wiens bevoegdheid de vergoedingspensioenen behoren, beslist op stukken.

Van deze beslissing wordt aan de betrokkenen kennis gegeven. Zij is vatbaar voor beroep als bedoeld in artikel 45, § 4, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, alsmede voor de herzieningen waarvan artikel 40 van dezelfde wetten de voorwaarden en modaliteiten bepaalt.

Dat beroep en die herzieningen mogen slechts betrekking hebben op de bewijzingen in verband met de toekenning van het bij artikel 8bis ingestelde forfaitair invaliditeitspercentage.

Art. 7.

§ 1. — Artikel 9, § 1, derde lid, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, ingevoegd door de wet van 7 juli 1964, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Evenmin wordt een vermindering toegepast op de forfaitaire invaliditeit van 20 pct. die krachtens artikel 8bis ten behoeve van de politieke gevangenen is erkend. »

§ 2. — Artikel 9, § 3, van dezelfde samengeordende wetten, gewijzigd bij de wet van 26 juli 1952 en die van 24 december 1968, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 3. — De totale invaliditeitsgraad wordt berekend als volgt :

1° de invaliditeiten worden gerangschikt in afdaalende volgorde hunner belangrijkheid, afgezien van de forfaitaire invaliditeit van 20 pct., eventueel toegekend krachtens artikel 8bis ter vergoeding van de asthenie der politieke gevangenen;

2° alleen de eerste wordt volgens haar werkelijke waarde opgenomen, terwijl de andere in verhouding tot de overblijvende validiteit worden berekend;

3° bedraagt de eerste invaliditeit ten minste 20 pct., dan worden de volgende onderscheidenlijk verhoogd met 5, 10, 15, 20, 25 enzovoort, alvorens de werkelijke waarde met betrekking tot de overblijvende validiteit vastgesteld wordt;

4° bij de som van al de aldus berekende invaliditeiten wordt de invaliditeit van 20 pct. waarvan sprake onder 1°, opgeteld;

5° het eindresultaat wordt, in voorkomend geval, tot het onmiddellijk hoger veelvoud van vijf afgerekond.

Het bij § 1 van artikel 10 ingestelde minimum van 10 pct. kan echter maar als verworven worden beschouwd indien de gewone optelling der wegens verschillende lichaamsgebreken toegekende invaliditeitsgraden ten minste 10 pct. als totaal oplevert. »

Art. 8.

Artikel 10, § 5, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, ingevoegd bij de wet van 7 juli 1964, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 5. — Nochtans zal het eventuele verschil tussen het bedrag van het pensioen dat voor andere kwalen of verminderingen wordt toegekend en het overeenkomstig artikel 9 berekende bedrag van het totale pensioen met inachtneming van de forfaitaire invaliditeit van 20 pct. ingesteld bij arti-

prévue à l'article 8bis, ne pourra être inférieure au montant de la pension de réparation de 20 p. c. calculée conformément au § 2 du présent article. »

Art. 9.

A l'article 7 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, les alinéas 5, 6 et 7 insérés par la loi du 7 juillet 1964, modifiés par la loi du 24 décembre 1968 et celle du 1er juillet 1969, sont abrogés.

CHAPITRE III.

Commission d'appel spéciale pour prisonniers politiques.

Art. 10.

L'article 47 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 47. — § 1er. — Les commissions prévues à l'article 45 comprennent :

1° une Commission des pensions de réparation (C. P. R.) composée comme suit :

- un président, magistrat de première instance;
- un officier supérieur;
- un officier subalterne ou un officier de la résistance;
- un invalide de guerre ou un prisonnier politique;
- un commissaire-rapporteur.

Elle peut s'adoindre un médecin à titre consultatif.

2° une Commission d'appel des pensions de réparation (C. A. P. R.) composée comme suit :

- un président, magistrat d'appel au moins;
- un officier supérieur;
- un officier subalterne ou un officier de la résistance;
- un invalide de guerre;
- un commissaire-rapporteur.

Elle peut s'adoindre un médecin à titre consultatif.

3° une Commission d'appel des pensions de réparation pour prisonniers politiques (C. A. P. R. P. P.) composée comme suit :

- le président de la Commission d'appel des pensions de réparation;
- deux prisonniers politiques;
- un médecin;
- un commissaire-rapporteur.

§ 2. — Ces commissions sont constituées par le Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions et qui en règle la juridiction territoriale.

En accord avec ce Ministre, le président de chaque commission divise celle-ci en autant de chambres qu'il sera nécessaire et détermine, s'il y a lieu, les attributions respectives de chacune d'elles. Il préside l'une des chambres ainsi formée. La présidence des autres chambres est confiée à des vice-présidents, qui sont des magistrats de première instance

kel 8bis, niet minder mogen bedragen dan het bedrag van het vergoedingspensioen voor 20 pet., berekend overeenkomstig § 2 van dit artikel. »

Art. 9.

In artikel 7 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, worden het vijfde, het zesde en het zevende lid, ingevoegd bij de wet van 7 juli 1964, gewijzigd bij de wet van 24 december 1968 en die van 1 juli 1969, opgeheven.

HOOFDSTUK III.

Bijzondere commissie van beroep voor politieke gevangenen.

Art. 10.

Artikel 47 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 47. — § 1. — De bij artikel 45 ingestelde commissies omvatten :

1° een Commissie voor vergoedingspensioenen (C. V. P.) bestaande uit :

- een voorzitter, magistraat ter eerste instantie;
- een hoofdofficier;
- een lager officier of een officier van de weerstand;
- een oorlogsinvalid; een politieke gevangene;
- een commissaris-verslaggever.

Zij kan zich een geneesheer als raadgever toevoegen.

2° een Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen (C. B. V. P.) bestaande uit :

- een voorzitter, ten minste magistraat ter beroepsinstantie;
- een hoofdofficier;
- een lager officier of een officier van de weerstand;
- een oorlogsinvalid;
- een commissaris-verslaggever.

Zij kan zich een geneesheer als raadgever toevoegen.

3° een Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen (C. B. V. P. G.) bestaande uit :

- de voorzitter van de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen;
- twoe politieke gevangenen;
- een geneesheer;
- een commissaris-verslaggever.

§ 2. — Deze commissies worden samengesteld door de Minister tot wiens bevoegdheid de vergoedingspensioenen behoren; hun rechtsgebied wordt eveneens door hem geregeld.

In overleg met deze Minister verdeelt de voorzitter van elke commissie haar in zoveel kamers als er nodig zijn en bepaalt hij desnoods de onderscheidenlijke bevoegdheden van elke kamer. Hij zit één der aldus gevormde kamers voor. Het voorzitterschap der andere kamers wordt toevertrouwd aan ondervoorzitters, die magistraten ter eerste instantie zijn of,

ou, à leur défaut, des officiers pensionnés du grade de colonel au moins, pour la Commission des pensions de réparation et des magistrats d'appel au moins pour les commissions d'appel.

§ 3. — Un arrêté royal règle tout ce qui a trait à la présentation des membres et à la procédure d'examen des affaires soumises aux commissions. »

Art. 11.

L'article 9, alinéa 2, 2e, des lois relatives au statut des prisonniers politiques et de leurs ayants droit, coordonnées le 16 octobre 1954, est remplacé par le texte suivant :

« 2e la Commission des pensions de réparation prévue à l'article 47 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, créera en son sein une ou plusieurs chambres spéciales chargées d'examiner, en première instance, les demandes des intéressés. Ces chambres comprendront un représentant des prisonniers politiques.

En degré d'appel, ces demandes seront examinées par la Commission d'appel des pensions de réparation pour prisonniers politiques prévue à l'article 47 précité. »

TITRE II.

Dispositions diverses relatives aux pensions.

Art. 12.

L'article 15, a), des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, est remplacé, avec effet au 1er janvier 1973, par la disposition suivante :

« a) en lieu et place de la majoration prévue à l'article 11, leur pension est augmentée à raison de 1/10e de la pension prévue pour une invalidité de 100 p. c. et calculée conformément à l'article 10, par 10 p. c. d'invalidité au-delà de 100 p. c., le degré total étant, dans ce cas, arrondi éventuellement à la dizaine supérieure. »

Art. 13.

Les nouveaux taux uniques résultant de l'application de l'article 12, arrondis au multiple de 4 immédiatement inférieur, sont fixés par arrêté royal.

Les livres que tiennent la Cour des comptes, la Caisse nationale des pensions de la guerre et le Ministère des Finances, sont modifiés d'office.

Art. 14.

Dans l'article 13 des lois sur les pensions militaires, coordonnées le 11 août 1923, modifié par les lois des 13 mai 1929, 13 juillet 1934, 30 juin 1947, 11 février 1970 et 8 juillet 1970, les II et III sont remplacés par les dispositions suivantes :

« II. — Si le mariage n'est pas antérieur à la blessure ou à l'origine de la maladie ou de son aggravation, mais s'il a été

bij hun ontstentenis, gepensioneerde officieren met ten minste de graad van kolonel voor de Commissie voor vergoedingspensioenen, en ten minste magistraten ter beroepsinstantie voor de commissies van beroep.

§ 3. — Een koninklijk besluit regelt al wat betrekking heeft op de voordracht van de leden en op de procedure tot onderzoek van de aan de commissies voorgelegde zaken. »

Art. 11.

Artikel 9, tweede lid, 2^e, van de op 16 oktober 1954 ge-coördineerde wetten betreffende het statuut van de politieke gevangen en hun rechthebbenden, wordt vervangen door de volgende tekst :

« 2e de Commissie voor vergoedingspensioenen ingesteld bij artikel 47 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, richt in haar midden één of meer bijzondere kamers op, die in eerste aanleg met het onderzoek van de aanvragen der betrokkenen zijn belast. In deze kamers heeft een vertegenwoordiger van de politieke gevangen en zitting.

In hoger beroep worden deze aanvragen onderzocht door de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangen die bij vooroemd artikel 47 is ingesteld. »

TITEL II.

Verscheidene bepalingen betreffende de pensioenen.

Art. 12.

Artikel 15, a), van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, wordt van 1 januari 1973 af door de volgende bepaling vervangen :

« a) in plaats van de bij artikel 11 ingestelde verhoging wordt hun pensioen vermeerderd met 1/10 van het pensioen vastgesteld voor een invaliditeit van 100 pct. en berekend overeenkomstig artikel 10, voor elke 10 pct. invaliditeit boven de 100 pct.; het totale percentage wordt in dit geval eventueel op het hogere tiental afgerond. »

Art. 13.

De nieuwe enige bedragen die uit de toepassing van artikel 12 voortvloeien, afgerond op het onmiddellijk lagere veelvoud van 4, worden bij koninklijk besluit vastgesteld.

De boeken die gehouden worden door het Rekenhof, de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen en het Ministerie van Financiën worden ambtshalve gewijzigd.

Art. 14.

In artikel 13 van de op 11 augustus 1923 samengeordende wetten op de militaire pensioenen, gewijzigd bij de wetten van 13 mei 1929, 13 juli 1934, 30 juni 1947, 11 februari 1970 en 8 juli 1970, worden II en III vervangen door de volgende bepalingen :

« II. — Indien het huwelijk niet dagtekt van vóór de verwonding, het uitbreken of de verergering van de ziekte

contracté avant le 1er janvier 1935 et a duré un an au moins, la veuve aura droit à une pension viagère:

a) si elle était l'épouse d'un invalide de guerre, en jouissance d'une pension d'invalidité;

b) si elle était l'épouse d'un ancien militaire ou assimilé ayant participé à la campagne 1914-1918 et qui est mort par suite de blessures ou infirmités qui sont péremptoirement démontrées provenir du fait du service accompli entre le 1er août 1914 et le 30 septembre 1919.

La veuve aura à établir :

1° selon les cas prévus en a) ou b), soit que son mari était pensionné du chef d'affections ou infirmités contractées ou aggravées du fait de la guerre (article 7), soit la relation qui existe entre le fait de guerre (article 7) et la blessure reçue, l'accident éprouvé, l'origine de la maladie ou de son aggravation;

2° qu'il existe un rapport de causalité entre ces affections ou infirmités et le décès. »

« III. — Par dérogation aux dispositions qui précédent, si l'invalidité reconnue au mari s'élève à 30 p. c. au moins du chef de blessures ou affections ayant donné lieu à l'octroi d'un chevron de blessure, ou à 60 p. c. au moins du chef d'affections ou infirmités contractées ou aggravées du fait de la guerre, la veuve a droit à une pension viagère équivalente au tiers du principal de la pension d'invalidité accordée ou susceptible de revenir au défunt, ainsi qu'aux majorations prévues à l'article 37, sans que le rapport de causalité soit requis entre la blessure, la maladie ou l'infirmité et la mort, pour autant que le mariage soit antérieur à l'origine de cette affection ou infirmité, ou de son aggravation, ou s'il est postérieur, qu'il ait duré un an au moins et ait été contracté avant le 1er janvier 1935.

Dans les cas visés aux II et III, la veuve dont le mariage a été contracté après le 31 décembre 1929 ne pourra bénéficier de la pension qu'à partir du premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle atteint l'âge de 60 ans. »

Art. 15.

L'article 1er, § 1er, 1°, alinéa 1er, de la loi du 24 avril 1958 accordant notamment, sous certaines conditions, une pension aux veuves qui ont épousé, après le fait dommageable, un bénéficiaire des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, modifié par la loi du 7 juillet 1964 et celle du 8 juillet 1970, est remplacé par la disposition suivante :

« 1° les veuves qui ont épousé une des personnes visées aux articles 49, 50 et 51 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, ainsi qu'aux articles 2 et 57, § 1er, des mêmes lois coordonnées, et qui ont pu se réclamer de l'article 1er, alinéa 1er, desdites lois, pour autant que le mariage ait été contracté soit dans le délai de cinq ans à compter de la date de la rentrée de l'époux dans ses foyers, soit avant le 1er janvier 1956, s'il n'a pas été contracté dans ledit délai.

doch vóór 1 januari 1935 werd aangegaan en het ten minste één jaar heeft geduurde, heeft de weduwe recht op een levenslang pensioen:

a) indien zij de echtgenote was van een oorlogsinvalidé met een invaliditeitspensioen;

b) indien zij de echtgenote was van een oud-militair of daarmee gelijkgestelde, die de veldtocht 1914-1918 heeft meegemaakt en overleden is ten gevolge van kwetsuren of lichaamsgebreken waarvan op afdoende wijze bewezen werd dat ze voortsproten uit de dienst welke tussen 1 augustus 1914 en 30 september 1919 volbracht werd.

De weduwe moet bewijzen :

1° naar gelang de onder a) of b) vermelde gevallen, hetzij dat haar echtgenoot gepensioneerd was wegens door de oorlog zelf opgedane of verergerde kwalen of lichaamsgebreken (artikel 7), hetzij dat er een verband bestaat tussen het oorlogseit (artikel 7) en de opgelopen verwonding, het overkomen ongeval, de oorsprong van de ziekte of van haar verergering;

2° dat er tussen deze kwalen of lichaamsgebreken en het overlijden een oorzakelijk verband bestaat. »

« III. — Indien de aan de echtgenoot toegekende invaliditeit ten minste 30 pct. bedraagt wegens verwondingen of kwalen, die tot het verlenen van een wondstreep aanleiding hebben gegeven, of ten minste 60 pct. wegens door de oorlog opgedane of verergerde kwalen of lichaamsgebreken, heeft de weduwe in afwijking van de voorafgaande bepalingen recht op een levenslang pensioen ten bedrage van één derde van de hoofdsom van het invaliditeitspensioen dat de overledene was of zou kunnen worden toegekend, evenals op de bij artikel 37 bepaalde verhogingen, zonder dat er een oorzakelijk verband vereist is tussen de verwonding, de ziekte of het lichaamsgebrek en het overlijden, mits het huwelijc dagtekent van vóór het ontstaan of de verergering van deze kwaal of dit lichaamsgebrek, dan wel, indien het later werd aangegaan, ten minste één jaar heeft geduurde en werd gesloten vóór 1 januari 1935.

In de in II en III bedoelde gevallen bekomt de weduwe die na 31 december 1929 in het huwelijc is getreden, het genot van het pensioen slechts van de eerste dag af van de maand volgend op die waarin zij de leeftijd van 60 jaar bereikt. »

Art. 15.

Artikel 1, § 1, 1°, eerste lid, van de wet van 24 april 1958 onder meer tot toekenning onder sommige voorwaarden van een pensioen aan de weduwen die na het schadelijk feit in het huwelijc zijn getreden met een gerechtigde op de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, gewijzigd bij de wet van 7 juli 1964 en die van 8 juli 1970, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« 1° de weduwen die met één der bij de artikelen 49, 50 en 51 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, alsmede bij de artikelen 2 en 57, § 1, van dezelfde samengeordende wetten, bedoelde personen in het huwelijc zijn getreden en de toepassing van artikel 1, eerste lid, van deze wetten hebben kunnen inroepen, mits het huwelijc werd aangegaan hetzij binnen de termijn van vijf jaar te rekenen van de datum van de terugkeer van de echtgenoot in zijn haardstede, hetzij vóór 1 januari 1956 indien het niet binnen de voornoemde termijn werd aangegaan.

Dans ce dernier cas, la veuve dont le mariage a été contracté après le 28 septembre 1950, ne pourra bénéficier de la pension qu'à partir du premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle atteint l'âge de 60 ans. »

Art. 16.

L'article 23 de la loi du 8 juillet 1970 créant de nouveaux avantages en faveur des victimes du devoir militaire ou d'un devoir assimilé est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 23. — Les veuves doivent, en outre, répondre aux conditions suivantes :

1° avoir atteint l'âge de 60 ans;
2° s'être mariées avant le fait dommageable, cause de l'invalidité du mari ou dans les conditions et délais fixés à l'article 1er, § 1er, de la loi du 24 avril 1958. Dans ce dernier cas, le mariage doit avoir duré un an au moins. »

Art. 17.

§ 1er. — Le bénéfice de la pension résultant des modifications apportées aux dispositions existantes par les articles 14, 15 et 16 est subordonné à une demande introduite à peine de nullité, par lettre recommandée, auprès du Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions.

§ 2. — Sans préjudice de la condition d'âge imposée dans certains cas à l'article 13, II et III des lois sur les pensions militaires, coordonnées le 11 août 1923, à l'article 1er, § 1er, 1°, de la loi du 24 avril 1958 et à l'article 23 de la loi du 8 juillet 1970, les règles prévues à l'article 36 des lois sur les pensions de réparation coordonnées le 5 octobre 1948, sont applicables à cette demande.

§ 3. — Toutefois, pour autant que la demande soit introduite au sens du § 1er, dans les trois mois suivant la publication de la présente loi et sous réserve, le cas échéant, de l'application des règles prévues à l'article 36, alinéa 3, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, la date de prise de cours de la pension est fixée comme suit :

1° lorsque le décès du donnant droit se situe avant le 1er juillet 1972 :

— au 1er juillet 1972 pour les orphelins et pour la veuve qui a atteint l'âge de 60 ans à cette date;

— au premier jour du mois qui suit celui au cours duquel la veuve atteint l'âge de 60 ans, pour celle qui parvient à cet âge entre le 30 juin 1972 et la date de la publication de la présente loi;

2° lorsque le décès du donnant droit se situe après le 30 juin 1972 et avant la date de la publication de la présente loi :

— au premier jour du mois qui suit celui du décès du donnant droit, pour les orphelins et pour la veuve qui, au moment de ce décès, a atteint l'âge de 60 ans;

In dit laatste geval bekomt de weduwe die na 28 september 1950 in het huwelijk is getreden, het genot van het pensioen slechts van de eerste dag af van de maand volgend op die waarin zij de leeftijd van 60 jaar bereikt. »

Art. 16.

Artikel 23 van de wet van 8 juli 1970 tot instelling van nieuwe voordeelen ten behoeve van de slachtoffers van de militaire plicht of van een daarmee gelijkgestelde plicht, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 23. — De weduwen moeten daarenboven de volgende voorwaarden vervullen :

1° de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt;

2° in het huwelijk getreden zijn vóór het schadelijk feit dat de oorzaak van de invaliditeit van de echtgenoot is of onder de voorwaarden en binnen de termijnen bepaald in artikel 1, § 1, van de wet van 24 april 1958. In dit laatste geval moet het huwelijk ten minste één jaar hebben geduurd. »

Art. 17.

§ 1. — Het genot van het pensioen dat voortvloeit uit de wijzigingen die bij de artikelen 14, 15 en 16 in de bestaande bepalingen worden aangebracht, is afhankelijk van het indienen van een aanvraag die op straf van nietigheid bij aangekende brief aan de Minister die de vergoedingspensioenen onder zijn bevoegdheid heeft, moet worden gericht.

§ 2. — Onverminderd de voorwaarde inzake leeftijd die in sommige gevallen wordt opgelegd bij artikel 13, II en III, van de op 11 augustus 1923 samengeordende wetten op de militaire pensioenen, bij artikel 1, § 1, 1°, van de wet van 24 april 1958, en bij artikel 23 van de wet van 8 juli 1970, zijn op deze aanvragen de regels van toepassing die bij artikel 36 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen zijn vastgesteld.

§ 3. — Voor zover de in § 1 bedoelde aanvraag wordt ingediend binnen drie maanden na de bekendmaking van deze wet en behoudens, in voorkomend geval, de toepassing van de regels die bij artikel 36, derde lid, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen zijn vastgesteld, wordt de ingangsdatum van het pensioen echter als volgt vastgesteld :

1° wanneer het overlijden van de rechtgever heeft plaatsgehad vóór 1 juli 1972 :

— op 1 juli 1972 voor de wezen en voor de weduwe die op deze datum de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt;

— op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de weduwe 60 jaar wordt, wanneer zij deze leeftijd bereikt tussen 30 juni 1972 en de datum van de bekendmaking van deze wet;

2° wanneer het overlijden van de rechtgever heeft plaatsgehad na 30 juni 1972 en vóór de datum van de bekendmaking van deze wet :

— op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de rechtgever is overleden, voor de wezen en voor de weduwe die op het ogenblik van dat overlijden de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt;

— au premier jour du mois qui suit celui au cours duquel la veuve atteint l'âge de 60 ans pour celle qui parvient à cet âge postérieurement au décès du donnant droit.

Art. 18.

Dans l'article 24 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, modifié par l'article 19 de la loi du 8 juillet 1970, les §§ 2 et 5 sont remplacés respectivement par les dispositions suivantes :

« § 2. — La femme qui épouse un invalide de guerre non visé au § 1er mais titulaire d'une pension d'invalidité de 100 p. c. au moins ou d'une pension d'invalidité qui a été fixée sur un pourcentage qui n'atteint pas 100 p. c. par suite de réductions opérées en application de l'article 39, § 4, abrogé par la loi du 7 juillet 1964, ou de l'article 9, § 2, abrogé par la loi du 24 décembre 1968, obtient, au décès du mari, une pension égale aux trois quarts de la pension entière prévue au § 1er, pourvu que le mariage ait duré un an au moins. »

« § 5. — Le bénéfice du présent article est étendu, quelles que soient la date du mariage et la cause du décès, à la veuve, dont le mari a été reconnu, postérieurement au mariage et au plus tard un an avant le décès, soit invalide de guerre bénéficiaire du Statut des Grands Mutilés et Invalides ou amputé de guerre bénéficiaire de l'article 12, a), soit invalide de guerre titulaire d'une pension d'invalidité de 100 p. c. au moins ou d'une pension d'invalidité qui est fixée sur un pourcentage qui n'atteint pas 100 p. c. par suite de réductions opérées en application de l'article 39, § 4, abrogé par la loi du 7 juillet 1964 ou de l'article 9, § 2, abrogé par la loi du 24 décembre 1968. »

Art. 19.

§ 1er. — Le bénéfice de la pension résultant des modifications apportées aux dispositions existantes par l'article 18 est subordonné à une demande introduite, à peine de nullité, par lettre recommandée, auprès du Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions.

§ 2. — Les règles prévues à l'article 36 des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, sont applicables à cette demande.

§ 3. — Toutefois, la date de prise de cours de la pension est fixée :

— au 1er janvier 1973 pour ce qui concerne les veuves et les orphelins dont le mari ou le père est décédé avant cette date, ou

— au premier jour du mois qui suit celui au cours duquel s'est produit le décès, lorsque celui-ci se situe entre le 31 décembre 1972 et la date de la publication de la présente loi,

pour autant que, dans l'un et l'autre cas, la demande soit introduite dans les trois mois suivant la publication de la présente loi et sous réserve, le cas échéant, de l'application des règles prévues à l'article 36, alinéa 3, des lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948.

— op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de weduwe 60 jaar wordt, wanneer zij deze leeftijd na het overlijden van de rechtgever bereikt.

Art. 18.

In artikel 24 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, gewijzigd bij artikel 19 van de wet van 8 juli 1970, worden de §§ 2 en 5 respectievelijk vervangen door de volgende bepalingen :

« § 2. — De vrouw die huwt met een oorlogsinvalide die niet bij § 1 wordt bedoeld maar een invaliditeitspensioen van ten minste 100 pct. geniet of een invaliditeitspensioen dat werd vastgesteld op een percentage dat geen 100 pct. bereikt ten gevolge van verminderingen uitgevoerd bij toepassing van artikel 39, § 4, opgeheven bij de wet van 7 juli 1964, of van artikel 9, § 2, opgeheven bij de wet van 24 december 1968, verkrijgt bij het overlijden van haar echtgenoot een pensioen dat gelijk is aan drie vierde van het bij § 1 bepaalde volle pensioen, voor zover het huwelijk ten minste één jaar geduurde heeft. »

« § 5. — Het genot van dit artikel wordt uitgebreid, welke ook de datum van het huwelijk en de oorzaak van het overlijden zijn, tot de weduwe wier man na het huwelijk en uiterlijk één jaar vóór het overlijden erkend werd hetzij als oorlogsinvalide gerechtigd op het Statuut der grootverminkten en -invaliden of als oorlogsgeamputeerde die de voordeelen geniet van artikel 12, a), hetzij als oorlogsinvalide die een invaliditeitspensioen van ten minste 100 pct. geniet of een invaliditeitspensioen dat is vastgesteld op een percentage dat geen 100 pct. bereikt ten gevolge van verminderingen uitgevoerd bij toepassing van artikel 39, § 4, opgeheven bij de wet van 7 juli 1964, of van artikel 9, § 2, opgeheven bij de wet van 24 december 1968. »

Art. 19.

§ 1. — Het genot van het pensioen dat volgt uit de wijzigingen die in de bestaande bepalingen bij artikel 18 worden aangebracht, is afhankelijk van een aanvraag welke op straf van nietigheid per aangetekende brief ingediend moet worden bij de Minister die de vergoedingspensioenen onder zijn bevoegdheid heeft.

§ 2. — De regels voorgeschreven in artikel 36 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen zijn van toepassing op deze aanvraag.

§ 3. — De ingangsdatum van het pensioen wordt echter vastgesteld :

— op 1 januari 1973 wat de weduwen en wezen betreft wier echtgenoot of vader vóór deze datum is overleden, of

— op de eerste dag van de maand volgend op die waarin het overlijden zich heeft voorgedaan wanneer dit heeft plaatsgehad tussen 31 december 1972 en de datum van de bekendmaking van deze wet,

voor zover zowel in het ene als in het andere geval de aanvraag binnen drie maanden volgend op de bekendmaking van deze wet wordt ingediend, in voorkomend geval onder voorbehoud van de toepassing van de regels ingesteld bij artikel 36, derde lid, van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen.

TITRE III.

Dispositions diverses relatives aux rentes.

Art. 20.

Dans l'article 19, § 2, de la loi du 7 juillet 1964 instituant notamment une rente viagère en faveur des prisonniers politiques de la guerre 1914-1918, modifié par la loi du 8 juillet 1970, les mots « le 1er janvier 1963 » sont remplacés par les mots « le 1er janvier 1958 ».

Le bénéfice de cette rétroactivité est toutefois réservé aux titulaires en vie à la date du 1er janvier 1973.

Art. 21.

L'article 40 de la loi du 8 juillet 1970 créant de nouveaux avantages en faveur des victimes du devoir militaire ou d'un devoir assimilé, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 40. — Les veuves peuvent obtenir la rente prévue à l'article 39, à condition :

1° qu'elles aient atteint l'âge de 55 ans;

2° que le mariage avec la victime ait été contracté :

a) en ce qui concerne les veuves visées à l'article 39, § 1er, 1° et 2°, avant le 10 mai 1940 ou dans les conditions déterminées par l'article 1er, § 1er, de la loi du 24 avril 1958;

b) en ce qui concerne les veuves visées à l'article 39, § 1er, 3° et 4°, avant le 1er août 1914 ou dans les conditions déterminées par l'article 13, II, des lois sur les pensions militaires, coordonnées le 11 août 1923;

3° que le mariage ait duré un an au moins.

La condition de durée de mariage n'est toutefois pas requise pour les veuves visées à l'article 39, § 1er, 1° et 3°. »

Art. 22.

§ 1er. — Le bénéfice de la rente résultant des modifications apportées aux dispositions existantes par l'article 21 est subordonné à une demande introduite auprès du Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions.

§ 2. — La rente en faveur de la veuve prend cours :

1° pour autant que la demande soit introduite dans les trois mois suivant la publication de la présente loi :

a) lorsque le décès du donnant droit se situe avant le 1er juillet 1972 :

— au 1er juillet 1972 pour la veuve qui a atteint l'âge de 55 ans à cette date;

— au premier jour du mois qui suit celui au cours duquel la veuve atteint l'âge de 55 ans pour celle qui parvient à cet âge entre le 30 juin 1972 et la date de la publication de la présente loi;

b) lorsque le décès du donnant droit se situe après le 30 juin 1972 et avant la date de la publication de la présente loi :

TITEL III.

Verscheidene bepalingen betreffende de renten.

Art. 20.

In artikel 19, § 2, van de wet van 7 juli 1964 onder meer tot instelling van een lijfrente ten voordele van de politieke gevangenen van de oorlog 1914-1918, gewijzigd door de wet van 8 juli 1970, worden de woorden « op 1 januari 1963 » vervangen door de woorden « op 1 januari 1958 ».

Voor het genot van deze terugwerkende kracht komen alleen de gerechtigden die op 1 januari 1973 in leven zijn, in aanmerking.

Art. 21.

Artikel 40 van de wet van 8 juli 1970 tot instelling van nieuwe voordelen ten behoeve van de slachtoffers van de militaire plicht of van een daarmee gelijkgestelde plicht, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 40. — De weduwen kunnen de bij artikel 39 bedoelde rente bekomen op voorwaarde :

1° dat zij de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt;

2° dat het huwelijk met het slachtoffer werd aangegaan :

a) wat de in artikel 39, § 1, 1° en 2°, bedoelde weduwen betreft, vóór 10 mei 1940 of onder de voorwaarden omschreven in artikel 1, § 1, van de wet van 24 april 1958;

b) wat de in artikel 39, § 1, 3° en 4°, bedoelde weduwen betreft, vóór 1 augustus 1914 of onder de voorwaarden omschreven in artikel 13, II, van de op 11 augustus 1923 samengestelde wetten op de militaire pensioenen;

3° dat dit huwelijk ten minste één jaar geduurde heeft.

De voorwaarde van duur van het huwelijk wordt evenwel niet gesteld voor de weduwen bedoeld bij artikel 39, § 1, 1° en 3°. »

Art. 22.

§ 1. — Het genot van de rente die voortvloeit uit de wijzigingen welke bij artikel 21 in de bestaande bepalingen worden aangebracht, is afhankelijk van het indienen van een aanvraag welke aan de Minister die de vergoedingspensioenen onder zijn bevoegdheid heeft, moet worden gericht.

§ 2. — De rente gaat in ten voordele van de weduwe :

1° voor zover de aanvraag binnen drie maanden na de bekendmaking van deze wet wordt ingediend :

a) wanneer het overlijden van de rechtgever vóór 1 juli 1972 heeft plaatsgehad :

— op 1 juli 1972 voor de weduwe die op deze datum de leeftijd van 55 jaar heeft bereikt;

— op de eerste dag van de maand die volgt op die waarin zij 55 jaar geworden is, voor de weduwe die deze leeftijd bereikt tussen 30 juni 1972 en de datum van de bekendmaking van deze wet;

b) wanneer het overlijden van de rechtgever heeft plaatsgehad na 30 juni 1972 en vóór de datum van de bekendmaking van deze wet :

— au premier jour du mois qui suit celui du décès du donnant droit pour la veuve qui, au moment de ce décès, a atteint l'âge de 55 ans;

— au premier jour du mois qui suit celui au cours duquel la veuve atteint l'âge de 55 ans pour celle qui parvient à cet âge postérieurement au décès du donnant droit;

2e au premier jour du mois qui suit celui de l'introduction de la demande dans tous les autres cas, sans préjudice de la condition d'âge imposée à l'article 40 de la loi du 8 juillet 1970 précitée, condition qui s'apprécie au premier jour du mois qui suit la date anniversaire.

§ 3. — La rente en faveur des orphelins prend cours :

1e pour autant que la demande soit introduite dans les trois mois suivant la publication de la loi :

— au 1er juillet 1972 pour autant que les conditions prévues pour l'octroi de la rente soient remplies à cette date;

— au premier jour du mois qui suit la date à laquelle ces conditions sont remplies, si cette date se situe entre le 30 juin 1972 et la date de la publication de la présente loi;

2e au premier jour du mois qui suit celui de l'introduction de la demande, dans tous les autres cas.

Art. 23.

L'article 45, § 1er, de la loi du 8 juillet 1970 créant de nouveaux avantages en faveur des victimes du devoir militaire ou d'un devoir assimilé est complété par la disposition suivante :

« La limite d'âge de 18 ans disparaît pour l'enfant physiquement incapable dès avant cet âge de pourvoir à sa subsistance. »

Art. 24.

§ 1er. — Le bénéfice de la rente résultant des modifications apportées aux dispositions existantes par l'article 23 est subordonné à une demande introduite auprès du Ministre qui a les pensions de réparation dans ses attributions.

§ 2. — La rente prend cours :

1e au 1er janvier 1972 pour autant que la demande soit introduite dans les trois mois suivant la publication de la présente loi;

2e au premier jour du mois qui suit celui de l'introduction de la demande dans tous les autres cas.

Donné à Bruxelles, le 12 avril 1973.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI:

Le Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget,

L. TINDEMANS.

Le Secrétaire d'Etat au Budget,

A. HUMBLET.

— op de eerste dag van de maand die volgt op die van het overlijden van de rechtgever, voor de weduwe die op het ogenblik van dit overlijden de leeftijd van 55 jaar heeft bereikt;

— op de eerste dag van de maand die volgt op die waarin zij 55 jaar geworden is, voor de weduwe die deze leeftijd bereikt na het overlijden van de rechtgever;

2^e op de eerste dag van de maand die volgt op die van de indiening van de aanvraag in al de andere gevallen, onvermindert de in artikel 40 van de wet van 8 juli 1970 gestelde leeftijdsvoorraarde, die beoordeeld wordt op de eerste dag van de maand die op de verjaardag volgt.

§ 3. — De rente gaat in ten voordele van de wezen :

1^e voor zover de aanvraag binnen drie maanden na de bekendmaking van deze wet wordt ingediend :

— op 1 juli 1972 voor zover de voorwaarden van toekenning van de rente op deze datum vervuld zijn;

— op de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop die voorwaarden vervuld zijn, voor zover deze datum ligt tussen 30 juni 1972 en de datum van bekendmaking van deze wet;

2^e op de eerste dag van de maand die volgt op die van de indiening van de aanvraag, in al de andere gevallen.

Art. 23.

Artikel 45, § 1, van de wet van 8 juli 1970 tot instelling van nieuwe voordeelen ten behoeve van de slachtoffers van de militaire plicht of van een daarmee gelijkgestelde plicht, wordt aangevuld met de volgende bepaling :

« De leeftijdsgrens van 18 jaar vervalt voor het kind dat reeds vóór deze leeftijd lichamelijk niet in staat is in zijn levensonderhoud te voorzien. »

Art. 24.

§ 1. — Het genot van de rente die voortvloeit uit de wijzigingen welke bij artikel 23 in de bestaande bepalingen worden aangebracht, is afhankelijk van het indienen van een aanvraag welke aan de Minister die de vergoedingspensioenen onder zijn bevoegdheid heeft, moet worden gericht.

§ 2. — De rente gaat in :

1^e op 1 januari 1972 voor zover de aanvraag binnen drie maanden na de bekendmaking van deze wet wordt ingediend;

2^e op de eerste dag van de maand die volgt op die van de indiening van de aanvraag in al de andere gevallen.

Gegeven te Brussel, 12 april 1973.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting,

L. TINDEMANS.

De Staatssecretaris voor Begroting,

A. HUMBLET.